ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)

της 12ης Μαΐου 2010 *

Στην υπόθεση Τ-432/05,

EMC Development AB, με έδρα τη Luleå (Σουηδία), εκπροσωπούμενη από τους M. Elvinger και W.-N. Schelp, δικηγόρους,

προσφεύγουσα,

κατά

Ευρωπαϊκής Επιτροπής, εκπροσωπούμενης αρχικώς από τους É. Gippini Fournier και B. Doherty, στη συνέχεια από τους Gippini Fournier και J. Bourke,

καθής,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

που έχει ως αντικείμενο προσφυγή με την οποία ζητείται η ακύρωση της αποφάσεως SG-Greffe (2005) D/205249 της Επιτροπής, της 28ης Σεπτεμβρίου 2005, με την οποία απορρίφθηκε η καταγγελία που είχε υποβάλει η προσφεύγουσα κατά των Ευρωπαίων παραγωγών τσιμέντου Portland, της Association européenne du ciment (Cembureau) και της Comité européen de normalisation (CEN) σχετικά με την ευρωπαϊκή αγορά τσιμέντου,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους M. Βηλαρά, πρόεδρο, M. Prek και V. M. Ciucă (εισηγητή), δικαστές,

γραμματέας: Κ. Καντζά, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 6ης Μαΐου 2009,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Το νομικό πλαίσιο

Α — *Η οδηγία 89/106/ΕΟΚ*

1 Η οδηγία 89/106/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1988, για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών όσον αφορά τα προϊόντα του τομέα των δομικών κατασκευών (ΕΕ 1989, L 40, σ. 12) όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 93/68/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 22ας Ιουλίου 1993 (ΕΕ L 220, σ. 1), σκοπεί μεταξύ άλλων να εξαλείψει τα εμπόδια στην ελεύθερη κυκλοφορία των προϊόντων του τομέα των δομικών κατασκευών. Κατά το άρθρο 1, παράγραφος 2, της οδηγίας 89/106, ως «προϊόν του τομέα των δομικών κατασκευών» νοείται «κάθε προϊόν το οποίο κατασκευάζεται για να ενσωματωθεί, κατά τρόπο διαρκή, σε δομικά έργα εν γένει, που καλύπτουν τόσο τα κτίρια όσο και τα έργα πολιτικού μηχανικού». Κατά το άρθρο 2, παράγραφος 1, και το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 89/106, τα κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι τα προϊόντα που αναφέρει το άρθρο 1, τα οποία κατασκευάζονται για να χρησιμοποιηθούν σε έργα, μπορούν να διατίθενται στην αγορά μόνον εάν είναι κατάλληλα για τη χρήση για την οποία προορίζονται, εάν δηλαδή έχουν χαρακτηριστικά τέτοια ώστε το έργο στο οποίο θα ενσωματωθούν, συναρμολογηθούν, εφαρμοσθούν ή εγκατασταθούν, να μπορεί, εφόσον αυτό έχει ορθώς σχεδιαστεί και κατασκευαστεί, να ικανοποιήσει τις βασικές απαιτήσεις που

αναφέρονται στο παράρτημα Ι της οδηγίας όπου και όταν τα εν λόγω έργα διέπονται από ρυθμίσεις που περιέχουν τέτοιες απαιτήσεις.

2 Η οδηγία 89/106 προβλέπει την ανάπτυξη των τεχνικών προδιαγραφών, η τήρηση των οποίων δημιουργεί, κατά το άρθρο 4, παράγραφος 2, τεκμήριο συμφωνίας προς τις βασικές απαιτήσεις. Κατά το άρθρο 4, παράγραφος 1, και το άρθρο 9, παράγραφος 3, της οδηγίας οι προδιαγραφές αυτές μπορούν να είναι είτε εναρμονισμένα πρότυπα που εγκρίνονται από τη CEN (ευρωπαϊκή επιτροπή προτύπων) είτε ευρωπαϊκές τεχνικές εγκρίσεις που εκδίδονται από οργανισμό εγκρίσεως οριζόμενο από το κράτος μέλος.

3 Κατά το άρθρο 4, παράγραφος 2, της οδηγίας 89/106, το σήμα «ΕΚ» βεβαιώνει ότι τα προϊόντα δομικών κατασκευών συμφωνούν με τα εθνικά πρότυπα που προέρχονται από τη μεταγραφή των εναρμονισμένων προτύπων και των οποίων οι σχετικές πηγές έχουν δημοσιευθεί στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* ή ότι συμφωνούν με ευρωπαϊκή τεχνική έγκριση. Κατά το άρθρο 4, παράγραφος 2, και το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 89/106, τα κράτη μέλη επιτρέπουν την εμπορία και τη χρήση στο έδαφός τους των προϊόντων που ανταποκρίνονται στην οδηγία και φέρουν το σήμα «ΕΚ».

4 Κατά το άρθρο 7 της οδηγίας 89/106, τα εναρμονισμένα πρότυπα καταρτίζονται από τους ευρωπαϊκούς οργανισμούς τυποποιήσεως βάσει εντολής της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και αφού διατυπώσει γνώμη η μόνιμη επιτροπή τεχνικών έργων την οποία προβλέπει το άρθρο 19 της εν λόγω οδηγίας. Τα πρότυπα που καταρτίζονται κατ' αυτόν τον τρόπο, λαμβανομένων υπόψη των ερμηνευτικών εγγράφων, πρέπει, κατά το δυνατόν, να διατυπώνονται ως απαιτήσεις σχετικά με τις επιδόσεις των προϊόντων. Μετά την κατάρτιση των προτύπων από τους ευρωπαϊκούς οργανισμούς τυποποίησης, η Επιτροπή δημοσιεύει τα σχετικά στοιχεία στην Επίσημη Εφημερίδα.

5 Κατά το άρθρο 8, παράγραφος 2, της οδηγίας 89/106, η ευρωπαϊκή τεχνική έγκριση μπορεί να χορηγηθεί ιδίως, αφενός, για τα προϊόντα για τα οποία δεν υπάρχει εναρμονισμένο πρότυπο ούτε αναγνωρισμένο εθνικό πρότυπο ούτε εντολή για την

κατάρτιση εναρμονισμένου προτύπου, και για τα οποία η Επιτροπή θεωρεί ότι δεν είναι δυνατόν, τουλάχιστον προς το παρόν, να καταρτισθεί πρότυπο και, αφετέρου, για τα προϊόντα που διαφέρουν σημαντικά από τα εναρμονισμένα ή τα αναγνωρισμένα εθνικά πρότυπα.

Β — *Οι κατευθυντήριες γραμμές για την εφαρμογή του άρθρου 81 ΕΚ στις συμφωνίες οριζόντιας συμμετοχής*

6 Ο τίτλος 6 των κατευθυντηρίων γραμμών της Επιτροπής για την εφαρμογή του άρθρου 81 (ΕΚ) στις συμφωνίες οριζόντιας συνεργασίας (ΕΕ 2001, C 3, σ. 2) (στο εξής: κατευθυντήριες γραμμές), που αφορά τις συμφωνίες για τα πρότυπα, προβλέπει:

«6.1. Ορισμός

159. Οι συμφωνίες τυποποίησης έχουν ως πρωταρχικό σκοπό τον καθορισμό τεχνικών ή ποιοτικών προδιαγραφών τις οποίες μπορεί να πληρούν τα υφιστάμενα ή μελλοντικά προϊόντα, καθώς και οι διαδικασίες ή μέθοδοι παραγωγής (47). Οι συμφωνίες τυποποίησης μπορεί να καλύπτουν ποικίλα θέματα, όπως είναι η τυποποίηση των διαφόρων βαθμών ή μεγεθών ενός συγκεκριμένου προϊόντος ή των τεχνικών προδιαγραφών σε αγορές στις οποίες έχει καθοριστική σημασία η συμβατότητα και διαλειτουργικότητα σε σχέση με άλλα προϊόντα ή συστήματα. Ως πρότυπο μπορούν ακόμη να θεωρηθούν οι όροι απόκτησης ενός συγκεκριμένου σήματος ποιότητας ή λήψης έγκρισης από κάποιο κανονιστικό όργανο.»

7 Η υποσημείωση αριθ. 47 που αφορά το σημείο 159 των κατευθυντηρίων γραμμών είναι η ακόλουθη:

«Η τυποποίηση προσλαμβάνει διάφορες μορφές, οι οποίες κυμαίνονται από τη θέσπιση εθνικών προτύπων κοινής αποδοχής από τα αναγνωρισμένα ευρωπαϊκά ή εθνικά όργανα τυποποίησης, μέσω διασκέψεων και συλλογικών οργάνων, μέχρι τη

σύναψη συμφωνιών μεταξύ μεμονωμένων εταιρειών. Παρά το γεγονός ότι ο ορισμός των προτύπων στην κοινοτική νομοθεσία δεν είναι ευρύς, πρότυπα σύμφωνα με τις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές είναι όλες οι συμφωνίες κατά την έννοια της παρούσας παραγράφου.»

8 Όσον αφορά την εφαρμογή των κανόνων περί ανταγωνισμού, οι κατευθυντήριες γραμμές αναφέρουν μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

«6.3. Αξιολόγηση βάσει του άρθρου 81, παράγραφος 1[, ΕΚ]

162. Οι συμφωνίες για τη θέσπιση προτύπων […] συνάπτονται μεταξύ ιδιωτικών επιχειρήσεων ή καταρτίζονται υπό την αιγίδα κρατικών φορέων ή φορέων στους οποίους έχει ανατεθεί η παροχή έργου γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος, όπως είναι τα όργανα που νομιμοποιούνται να θεσπίζουν πρότυπα βάσει των διατάξεων της οδηγίας 98/34 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Ιουνίου 1998, για την καθιέρωση μιας διαδικασίας πληροφόρησης στον τομέα των τεχνικών προτύπων και κανονισμών (ΕΕ L 204, σ. 37)] […]. Η ανάμειξη τέτοιου είδους φορέων υπόκειται στις υποχρεώσεις των κρατών μελών αναφορικά με τη διατήρηση συνθηκών ανόθευτου ανταγωνισμού στην Κοινότητα.

6.3.1. Φύση της συμφωνίας

6.3.1.1. Συμφωνίες που δεν εμπίπτουν στο άρθρο 81, παράγραφος 1 [, ΕΚ]

163. Όταν η συμμετοχή στο έργο της θέσπισης προτύπων είναι ελεύθερη και διαφανής, οι συμφωνίες τυποποίησης που καλύπτονται από τον ανωτέρω ορισμό δεν περιστέλλουν τον ανταγωνισμό, υπό την προϋπόθεση ότι δεν προβλέπουν υποχρέωση συμμόρφωσης με το εκάστοτε πρότυπο ή εφόσον εντάσσονται σε ευρύτερη συμφωνία που κατατείνει στη διασφάλιση της συμβατότητας περισσότερων προϊόντων. Τούτο ισχύει κατά κανόνα για τα πρότυπα που θεσπίζονται από αναγνωρισμένα

όργανα τυποποίησης η λειτουργία των οποίων στηρίζεται σε ανοικτές, διαφανείς και μη μεροληπτικές διαδικασίες.»

Ιστορικό της διαφοράς

Α — *Παράγοντες της αγοράς τσιμέντου*

9 Η προσφεύγουσα, EMC Development AB, είναι εταιρία που δραστηριοποιείται στον συνεχή πειραματισμό, στην ανάπτυξη και στην εμπορική εκμετάλλευση μιας μεθόδου παραγωγής τσιμέντου, ενεργητικώς τροποποιημένου. Είναι εγκατεστημένη στην πόλη Luleå (Σουηδία).

10 Η Ευρωπαϊκή ένωση τσιμέντου (Cembureau) είναι εγκατεστημένη στις Βρυξέλλες (Βέλγιο). Κατά τον χρόνο εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως αντιπροσώπευε 25 εθνικές ενώσεις του τομέα τσιμέντου και επιχειρήσεις τσιμεντοποιίας στην Ευρώπη και είχε ως σκοπό την προώθηση των συμφερόντων των μελών της μέσω ενεργού εκπροσωπήσεως του ευρωπαϊκού τομέα του τσιμέντου στο ευρωπαϊκό και στο διεθνές επίπεδο.

11 Η CEN είναι ανεξάρτητος φορέας τα μέλη του οποίου ήταν κατά τον χρόνο εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως, εθνικοί οργανισμοί τυποποιήσεως 28 ευρωπαϊκών κρατών. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν είναι μέλος αλλά ενεργεί ως σύμβουλος ιδίως στο πλαίσιο του τεχνικού συμβουλίου. Η CEN, που προωθεί την οικειοθελή τεχνική εναρμόνιση στην Ευρώπη, είναι ευρωπαϊκός οργανισμός τυποποιήσεως αναγνωριζόμενος βάσει της οδηγίας 98/34.

Β — *Ευρωπαϊκό πρότυπο τσιμέντου ΕΝ 197-1*

12 Το πρότυπο ΕΝ 197-1 (στο εξής: πρότυπο) καταρτίσθηκε τον Απρίλιο του 2000 από τους 19 εθνικούς οργανισμούς τυποποιήσεως που ήταν τότε μέλη της CEN. Αναπτύχθηκε από μια τεχνική επιτροπή της CEN, τη CEN/TC 51 «Τσιμέντο και ασβέστης οικοδομών» (στο εξής: CEN/TC 51), κατόπιν της εντολής Μ/114 της Επιτροπής και της Ευρωπαϊκής ενώσεως ελεύθερου εμπορίου (ΑΕLE) βάσει της οδηγίας 89/106. Η εντολή αυτή οριοθέτησε το πεδίο εφαρμογής του προτύπου, κατάρτισε κατάλογο των προϊόντων που πρέπει να ληφθούν υπόψη και επισήμανε ότι το πρότυπο πρέπει να εκφραστεί στο μέτρο του δυνατού ως επίδοση των προϊόντων, λαμβανομένων υπόψη των ερμηνευτικών εγγράφων.

13 Το πρότυπο ορίζει έκαστο των 27 προϊόντων κοινού τσιμέντου, δηλαδή τα κοινά τσιμέντα που χαρακτηρίζονται ως παραδοσιακά και έχουν δοκιμαστεί από τους διαφόρους εθνικούς οργανισμούς τυποποιήσεως στο πλαίσιο της CEN. Στη συνέχεια τα προϊόντα αυτά κατανέμονται σε 5 κύριους τύπους τσιμέντου (CEM I έως CEM V), σύμφωνα με τις αναλογίες στις οποίες πρέπει να συνδυαστούν τα κύρια συστατικά για την παραγωγή αυτών των χωριστών προϊόντων, στο πλαίσιο φάσματος έξι «τάξεων ισχύος». Κάθε κύριος τύπος τσιμέντου απαρτίζεται από ορισμένο ποσοστό «clinker» τσιμέντου Portland συνδυασμένου με διάφορα επίπεδα συστατικών. Ο ορισμός αυτός περιλαμβάνει απαιτήσεις που πρέπει να πληρούν τα συστατικά καθώς και απαιτήσεις μηχανικές, φυσικές, χημικές και ανθεκτικότητας των 27 προϊόντων κοινού τσιμέντου και των «τάξεων ισχύος».

14 Τα τσιμέντα που ανταποκρίνονται στο πρότυπο μπορούν να λάβουν το σήμα «ΕΚ».

Γ — *Προϊόντα*

15 Κατά την προσφεύγουσα και το Cembureau, το «γνήσιο» τσιμέντο Portland αντιστοιχεί στα προϊόντα τσιμέντου κυρίου τύπου CEM I, όπως ορίζεται από το πρότυπο.

Τα ανάμικτα τσιμέντα αντιστοιχούν στα υπαγόμενα στους τέσσερις άλλους κυρίους τύπους, CEM II έως CEM V.

16 Το τσιμέντο που παράγει η προσφεύγουσα είναι ένα ενεργητικώς τροποποιημένο τσιμέντο η τεχνολογία του οποίου αναπτύχθηκε στη Σουηδία στις αρχές της δεκαετίας του 1990. Το τσιμέντο αυτό παράγεται μέσω άκρως εντατικής αλέσεως/ενεργοποιήσεως τσιμέντου Portland με διάφορα υλικά όπως ποτάσα, στάχτη καμίνων ή λεπτή άμμο quartz.

Δ — *Διοικητική διαδικασία*

17 Τον Οκτώβριο του 2001, η προσφεύγουσα ήλθε σε επαφή με τις γενικές διευθύνσεις (ΓΔ) «Ανταγωνισμός», «Επιχείρηση» και «Περιβάλλον» της Επιτροπής προκειμένου να εκφράσει τις ανησυχίες της όσον αφορά το πρότυπο και γενικώς τον κλάδο του ευρωπαϊκού τσιμέντου. Η προσφεύγουσα συνάντησε επίσης εκπροσώπους της ΓΔ «Ανταγωνισμός».

18 Στις 3 Ιανουαρίου 2002, η προσφεύγουσα απηύθυνε επιστολή στο αρμόδιο για τον ανταγωνισμό μέλος της Επιτροπής επιμένοντας ότι η Επιτροπή οφείλει να ενεργήσει.

19 Στις 12 και στις 19 Φεβρουαρίου 2002, η ΓΔ «Επιχείρηση» και η ΓΔ «Εσωτερική αγορά» πληροφόρησαν την προσφεύγουσα ότι το πρότυπο δεν αποτελεί ρυθμιστικό φραγμό στην είσοδο του τσιμέντου στην αγορά και ότι συνάδει προς την οδηγία 89/106.

20 Με επιστολή της 14ης Μαρτίου 2002, η προσφεύγουσα κατήγγειλε παράβαση των άρθρων 81 ΕΚ και 82 ΕΚ από τους Ευρωπαίους παραγωγούς τσιμέντου Portland, το Cembureau και τη CEN.

21 Στις 15 Μαρτίου 2002, οι επιστολές της 3ης Ιανουαρίου και της 14ης Μαρτίου 2002 πρωτοκολλήθηκαν από την Επιτροπή ως επίσημη καταγγελία βάσει του άρθρου 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 του Συμβουλίου, της 6ης Φεβρουαρίου 1962, πρώτου κανονισμού εφαρμογής των άρθρων 81 ΕΚ και 82 ΕΚ (ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001, σ. 25).

22 Στις 4 και στις 6 Σεπτεμβρίου 2002, αντιστοίχως, η CEN και η Cembureau υπέβαλαν τις παρατηρήσεις τους επί του μη εμπιστευτικού κειμένου της καταγγελίας της προσφεύγουσας. Στις 10 Μαρτίου 2003, η προσφεύγουσα διαβίβασε στη ΓΔ «Ανταγωνισμός» τα σχόλιά της επί των παρατηρήσεων του Cembureau και της CEN.

23 Στις 29 Ιανουαρίου 2004 η Επιτροπή απηύθυνε επιστολή προς την προσφεύγουσα βάσει του άρθρου 6 του κανονισμού (ΕΚ) 2842/98 της Επιτροπής, της 22ας Δεκεμβρίου 1998, σχετικά με τις ακροάσεις στο πλαίσιο ορισμένων διαδικασιών κατ' εφαρμογή των άρθρων 81 και 82 ΕΚ (ΕΕ L 354, σ. 18), με την οποία την πληροφόρησε για την πρόθεσή της να απορρίψει την καταγγελία και την κάλεσε να υποβάλει τις παρατηρήσεις της, πράγμα που η προσφεύγουσα έπραξε, με επιστολή της 22ας Μαρτίου 2004.

24 Στις 11 Ιουνίου 2004, η προσφεύγουσα απηύθυνε στην Επιτροπή περίληψη των πρακτικών που είχε τηρήσει κατά την σύσκεψη της 8ης Ιουνίου 2004 μεταξύ αυτής και των εκπροσώπων της ΓΔ «Ανταγωνισμός». Στο κείμενο αυτό η προσφεύγουσα διατύπωσε πρόσθετα σχόλια επισημαίνοντας ότι δεν προδικάζουν τη θέση που θα λάβει μελλοντικά επί όλων των επιχειρημάτων που θα αναπτυχθούν ενδεχομένως. Με επιστολή της 24ης Ιουλίου 2004, η ΓΔ «Ανταγωνισμός» της απάντησε ότι, σύμφωνα με τους διαδικαστικούς κανόνες που διέπουν την εξέταση των καταγγελιών, δεν είναι δυνατόν να συνεχιστεί «απεριόριστη ανταλλαγή ερωταποκρίσεων».

25 Με επιστολή της 2ας Μαρτίου 2005, η ΓΔ «Επιχείρηση» πληροφόρησε την προσφεύγουσα ότι προτίθεται να τροποποιήσει την εντολή M/114 προκειμένου να προσθέσει μια «υπο-οικογένεια» μεταξύ των κοινών τσιμέντων και να επιτρέψει την ανάπτυξη

νέων τεχνικών προδιαγραφών. Με επιστολή της 1ης Ιουνίου 2005, η ΓΔ «Επιχείρηση» επισήμανε στην προσφεύγουσα ότι παραιτείται του σχεδίου αυτού δεδομένου ότι η πλειονότητα των κρατών μελών αντιτίθεται στην τροποποίηση αυτή.

26 Με επιστολή της 1ης Ιουλίου 2005, η προσφεύγουσα ζήτησε από το αρμόδιο για τον ανταγωνισμό μέλος της Επιτροπής να εξετάσει επιμελώς τις απαιτήσεις της οδηγίας 89/106 σε σχέση με το τσιμέντο που παράγει.

27 Με την απόφαση SG-Greffe (2005) D/205249, της 28ης Σεπτεμβρίου 2005 (στο εξής: προσβαλλομένη απόφαση), η Επιτροπή απέρριψε νομοτύπως την καταγγελία της προσφεύγουσας.

Ε — *Αιτιάσεις της προσφεύγουσας*

28 Με την καταγγελία της, η προσφεύγουσα επισήμανε ότι οι Ευρωπαίοι παραγωγοί τσιμέντου Portland τηρούν συμπεριφορά που συνιστά σοβαρή παράβαση των άρθρων 81 ΕΚ και 82 ΕΚ. Πρώτον, οι παραγωγοί αυτοί έχουν συγκροτήσει καρτέλ προκειμένου να δημιουργήσουν φραγμούς στην είσοδο στην ευρωπαϊκή αγορά τσιμέντου, με σημαντικότερο φραγμό το πρότυπο που κατήρτισαν μέσω του Cembureau και της CEN. Οι εν λόγω παραγωγοί είχαν επίσης κατανείμει γεωγραφικώς την ευρωπαϊκή αγορά τσιμέντου. Δεύτερον, η προσφεύγουσα υποστήριξε ότι οι ενέργειες αυτές των Ευρωπαίων παραγωγών τσιμέντου Portland που συλλογικά δεσπόζουν στην αγορά τσιμέντου συνιστά επίσης παράβαση του άρθρου 82 ΕΚ. Για να ενισχύσουν τη δεσπόζουσα θέση τους, οι παραγωγοί αυτοί προέβησαν σε κάθετη ενσωμάτωση μέσω της αποκτήσεως ποσοστού 30 έως 70 % των παραγωγών σκυροδέματος και μιγμάτων εντός της Ενώσεως. Οι παραγωγοί τσιμέντου Portland χρησιμοποίησαν τη δεσπόζουσα θέση τους επί των παραγωγών σκυροδέματος για να τους εμποδίσουν

να αγοράσουν ενεργητικώς τροποποιημένο τσιμέντο, απειλώντας τους με διακοπή παραδόσεων.

Προσβαλλομένη απόφαση

29 Η προσβαλλομένη απόφαση περιγράφει, μεταξύ άλλων, τη CEN και το σύστημά της καταρτίσεως προτύπων, την οδηγία 89/106, το πρότυπο, τα διάφορα τσιμέντα μεταξύ των οποίων το τσιμέντο Portland και το ενεργητικώς τροποποιημένο τσιμέντο και, τέλος, εκθέτει τις αιτιάσεις της προσφεύγουσας περί παραβάσεως των άρθρων 81 ΕΚ και 82 ΕΚ. Η Επιτροπή διευκρινίζει εν συνεχεία, στα σημεία 73 έως 123, τους λόγους για τους οποίους φρονεί ότι δεν υπάρχουν επαρκείς λόγοι για να δώσει ευνοϊκή συνέχεια στην καταγγελία.

30 Πρώτον, σχετικά με την προβαλλομένη παράβαση του άρθρου 81 ΕΚ, η Επιτροπή αρχίζει οριοθετώντας την αγορά του προϊόντος και την οικεία γεωγραφική αγορά (σημεία 76 έως 78). Η αγορά του προϊόντος ορίζεται ως η αγορά του γκρίζου τσιμέντου και η γεωγραφική αγορά ως μια σειρά αγορών με κέντρο διάφορα εργοστάσια που επικαλύπτονται και καλύπτουν ολόκληρη την Ευρώπη. Η Επιτροπή εξετάζει το πρότυπο υπό το φως των κατευθυντηρίων γραμμών, και ειδικότερα των σημείων 162 και 163, και καταλήγει στο συμπέρασμα ότι δεν έχει περιοριστικό αποτέλεσμα επί του ανταγωνισμού κατά την έννοια του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ (σημείο 112). Η Επιτροπή διευκρινίζει ότι δεν απαιτείται να εξετασθεί, στο πλαίσιο καταγγελίας σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 81 ΕΚ και 82 ΕΚ, το ζήτημα αν το πρότυπο εκφράζεται υπό μορφή κανονιστική ή βάσει των επιδόσεων (σημείο 107). Προσθέτει όμως ότι οι αρμόδιες υπηρεσίες της Επιτροπής, δηλαδή η ΓΔ «Επιχείρηση», φρονούν ότι το πρότυπο είναι καταρτισμένο κατά τρόπο «αρκούντως στηριζόμενο στις επιδόσεις» (σημεία 108 έως 111). Τέλος, η Επιτροπή εξετάζει και απορρίπτει τα λοιπά προβαλλόμενα επιχειρήματα περί συμπράξεως και γεωγραφικής κατανομής των αγορών δεδομένου ότι η προσφεύγουσα δεν προέβαλε κανένα περιστατικό για να στηρίξει τους ισχυρισμούς της (σημεία 113 έως 117).

31 Δεύτερον, σχετικά με την προβαλλομένη παράβαση του άρθρου 82 ΕΚ, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι δεν είναι δυνατόν να θεωρηθεί ότι οι Ευρωπαίοι παραγωγοί τσιμέντου Portland βρίσκονται σε συλλογική δεσπόζουσα θέση στην ευρωπαϊκή αγορά τσιμέντου και, συνεπώς, το άρθρο 82 ΕΚ δεν έχει εφαρμογή (σημεία 118 έως 123).

32 Κατά τον τίτλο Δ της προσβαλλομένης αποφάσεως, «δεδομένου ότι για τους προεκτεθέντες λόγους δεν υπάρχει επαρκές έδαφος για να δώσει συνέχεια στην καταγγελία, η Επιτροπή την απορρίπτει».

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

33 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου [νυν Γενικού Δικαστηρίου] στις 8 Δεκεμβρίου 2005, η προσφεύγουσα άσκησε την παρούσα προσφυγή.

34 Δεδομένου ότι η σύνθεση των τμημάτων του Πρωτοδικείου μεταβλήθηκε, ο εισηγητής δικαστής τοποθετήθηκε στο πέμπτο τμήμα στο οποίο και ανατέθηκε, κατά συνέπεια, η υπό κρίση υπόθεση.

35 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο (πέμπτο τμήμα) αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία. Οι διάδικοι ανέπτυξαν τους ισχυρισμούς τους και απάντησαν στις ερωτήσεις του Πρωτοδικείου κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 6ης Μαΐου 2009. Κατά την εν λόγω συζήτηση η προσφεύγουσα ζήτησε να κατατεθεί στον φάκελο ένα έγγραφο που φέρει χρονολογία 1η Μαρτίου 2005. Η Επιτροπή αντιτάχθηκε υποστηρίζοντας ότι το έγγραφο αυτό που φέρει χρονολογία προγενέστερη από την προσβαλλομένη απόφαση ήταν διαθέσιμο πριν από την ημερομηνία ασκήσεως της υπό κρίση προσφυγής. Το Πρωτοδικείο αρνήθηκε για τον λόγο αυτόν την κατάθεση του εν λόγω εγγράφου στη δικογραφία.

36 Η προσφεύγουσα ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:

— να ακυρώσει την προσβαλλομένη απόφαση·

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

37 Η Επιτροπή ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:

— να απορρίψει την προσφυγή·

— να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Σκεπτικό

Α — *Επί του παραδεκτού*

1. *Επιχειρήματα των διαδίκων*

38 Πρώτον, η Επιτροπή διατυπώνει αμφιβολία ως προς το αν η προσφυγή είναι αρκούντως σαφής και αν ανταποκρίνεται στο άρθρο 44 του Κανονισμού Διαδικασίας του

Γενικού Δικαστηρίου. Συγκεκριμένα, η προσφεύγουσα εκθέτει διά μακρών τη διαφωνία της με τις πραγματικές διαπιστώσεις που δέχεται η απόφαση πριν καταλήξει «απότομα» στον ισχυρισμό ότι συντρέχει παράβαση από την Επιτροπή του άρθρου 81 ΕΚ και του κανονισμού (ΕΚ) 1/2003 του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2002, για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα 81 και 82 της συνθήκης (ΕΕ 2003, L 1, σ. 1), χωρίς να εξηγήσει τη σχέση μεταξύ των φερομένων ως εσφαλμένων διαπιστώσεων και της προβαλλομένης παραβάσεως. Η Επιτροπή διευκρινίζει ότι η άμυνά της στηρίζεται στην υπόθεση ότι η προσφεύγουσα επικαλείται πλάνη εκτιμήσεως. Επιπλέον η Επιτροπή υπογραμμίζει τις δυσχέρειες στον εντοπισμό των νομικών επιχειρημάτων που αναπτύσσονται με το υπόμνημα απαντήσεως και επαφίεται στην κρίση του Γενικού Δικαστηρίου όσον αφορά το ζήτημα αν τα επιχειρήματα αυτά εμφανίζουν τον βαθμό σαφήνειας που απαιτεί το άρθρο 44, παράγραφος 1, στοιχείο γ΄, του Κανονισμού Διαδικασίας.

39 Δεύτερον, η Επιτροπή αμφισβητεί την επανάληψη από την προσφεύγουσα των επιχειρημάτων που ανέπτυξε με την καταγγελία της, μέσω απλής παραπομπής, με το δικόγραφο της προσφυγής στην καταγγελία αυτή, που προσαρτάται ως συνημμένο.

40 Επιπλέον, η Επιτροπή αμφισβητεί το γεγονός ότι η προσφεύγουσα, για να υποστηρίξει ότι η κατάρτιση του προτύπου επηρεάσθηκε από τη στενή συνεργασία μεταξύ του Cembureau και του προέδρου της CEN/TC 51, παραπέμπει στην αλληλογραφία που παραθέτει στο παράρτημα 8 του δικογράφου της προσφυγής. Η παραπομπή αυτή είναι απαράδεκτη, βάσει του άρθρου 44, παράγραφος 1, στοιχείο γ΄, του Κανονισμού Διαδικασίας δεδομένου ότι η προσφεύγουσα δεν διευκρινίζει ούτε τα χωρία ούτε την επιστολή που παρέχει την απόδειξη αυτή.

41 Τρίτον, η αιτίαση που διατύπωσε η προσφεύγουσα με το υπόμνημα απαντήσεως, ότι δηλαδή το πρότυπο συνιστά παράβαση της οδηγίας 98/34 είναι απαράδεκτη βάσει του άρθρου 48, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας.

42 Η προσφεύγουσα δεν ανέπτυξε ιδιαίτερα επιχειρήματα ως προς αυτό το σημείο ούτε με την απάντηση ούτε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση.

2. *Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου*

43 Προκαταρκτικώς υπενθυμίζεται ότι, κατά το άρθρο 44, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, το δικόγραφο της προσφυγής πρέπει να περιέχει συνοπτική έκθεση των προβαλλόμενων λόγων. Η έκθεση αυτή πρέπει να είναι αρκετά σαφής και ακριβής, ώστε να μπορεί ο μεν καθού να προετοιμάσει την άμυνά του, το δε Γενικό Δικαστήριο να κρίνει την προσφυγή, ενδεχομένως χωρίς να χρειαστεί πρόσθετες πληροφορίες. Για τον λόγο αυτόν, το εν λόγω δικόγραφο πρέπει να διευκρινίζει σε τι συνίσταται ο λόγος ακύρωσης στον οποίο στηρίζεται η προσφυγή, οπότε η αφηρημένη επίκλησή του δεν ικανοποιεί τις επιταγές του Κανονισμού Διαδικασίας (απόφαση του Πρωτοδικείου της 12ης Ιανουαρίου 1995, Τ-102/92, Viho κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-17, σκέψη 68). Ανάλογα στοιχεία απαιτούνται οσάκις προβάλλεται αιτίαση στο πλαίσιο λόγου ακυρώσεως (απόφαση της 14ης Μαΐου 1998, Τ-352/94, Mo och Domsjö κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-1989, σκέψη 333).

44 Εν προκειμένω, το δικόγραφο της προσφυγής αναφέρει με επαρκή σαφήνεια ότι η προσφυγή είχε ως αντικείμενο την ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως με την οποία η Επιτροπή απέρριψε την καταγγελία που είχε υποβάλει η προσφεύγουσα κατά των παραγωγών τσιμέντου Portland, του Cembureau και της CEN, σχετικά με την ευρωπαϊκή αγορά τσιμέντου και τις προβαλλόμενες παραβάσεις των άρθρων 81 ΕΚ και 82 ΕΚ. Από τις παρατηρήσεις της προσφεύγουσας προκύπτει επίσης ότι επικαλείται προς τούτο περιπτώσεις πλάνης εκτιμήσεως της Επιτροπής κατά την εξέταση της καταγγελίας όσον αφορά την εφαρμογή του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ στο πρότυπο. Συναφώς, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή εσφαλμένως θεώρησε, πρώτον, ότι η διαδικασία θεσπίσεως του προτύπου δεν έγινε υπό τον έλεγχο των παραγωγών παραδοσιακών τσιμέντων, ήταν μη μεροληπτική, ανοιχτή και διαφανής, δεύτερον ότι το πρότυπο δεν είναι de facto δεσμευτικό και, τρίτον, ότι το πρότυπο δεν πρέπει να εξεταστεί υπό το φως της οδηγίας 89/106 ενώ η Επιτροπή όφειλε να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι το πρότυπο δεν ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της οδηγίας αυτής.

45 Πρέπει να θεωρηθεί ότι οι τυπικές ατέλειες που εντόπισε η Επιτροπή (βλ. σκέψη 38 ανωτέρω) δεν αρκούν για να επισύρουν το απαράδεκτο της προσφυγής εφόσον τα επιχειρήματα που αναπτύσσονται με την προσφυγή προς στήριξη των αιτιάσεων σχετικά με την ύπαρξη πρόδηλης πλάνης εκτιμήσεως της Επιτροπής κατά την εξέταση της καταγγελίας όσον αφορά την εφαρμογή του άρθρου 81, παράγραφος 1 ΕΚ στο πρότυπο είναι αρκούντως σαφή ώστε να μπορεί το Γενικό Δικαστήριο να ασκήσει δικαστικό έλεγχο επί της νομιμότητας της επίδικης αποφάσεως και η Επιτροπή να παρουσιάσει επωφελώς την άμυνά της (βλ., κατ' αυτή την έννοια, απόφαση του Πρωτοδικείου της 16ης Οκτωβρίου 1996, Τ-378/94, Knijff κατά Ελεγκτικού Συνεδρίου, Συλλογή Υπ.Υπ. 1996, σ. I-A-479 και II-1341, σκέψεις 18 και 19).

46 Αντιθέτως, η προσφυγή δεν περιέχει κανένα άλλο ισχυρισμό ή αιτίαση ανταποκρινόμενη στις διατάξεις του Κανονισμού Διαδικασίας.

47 Πρώτον, στην προσφυγή διατυπώνεται μεν αιτίαση περί παραβάσεως των άρθρων 28 ΕΚ και 29 ΕΚ πλην όμως διαπιστώνεται ότι δεν αναπτύσσεται κανένα επιχείρημα προς στήριξη της αιτιάσεως αυτής, η οποία και πρέπει συνεπώς να κριθεί απαράδεκτη ως μη ανταποκρινομένη στις απαιτήσεις του άρθρου 44, παράγραφος 1, στοιχείο γ΄ του Κανονισμού Διαδικασίας (βλ. σκέψη 43 ανωτέρω).

48 Δεύτερον, κατά τη νομολογία, μολονότι το κύριο μέρος του δικογράφου της προσφυγής μπορεί να θεμελιωθεί και να συμπληρωθεί, όσον αφορά συγκεκριμένα σημεία, από αναφορές σε αποσπάσματα συνημμένων σ' αυτό εγγράφων, μια γενική αναφορά σε άλλα έγγραφα, έστω και συνημμένα στο δικόγραφο της προσφυγής, δεν μπορεί να αντισταθμίσει την έλλειψη ουσιωδών στοιχείων νομικής επιχειρηματολογίας τα οποία πρέπει να περιλαμβάνονται στο δικόγραφο της προσφυγής. Επιπλέον, το Γενικό Δικαστήριο δεν έχει υποχρέωση να ερευνά και να εξακριβώνει, στα συνημμένα στην προσφυγή έγγραφα, τους ισχυρισμούς και τα επιχειρήματα που θα μπορούσε να θεωρήσει ότι αποτελούν τη βάση της προσφυγής, δεδομένου ότι τα συνημμένα αυτά έγγραφα επιτελούν απλώς λειτουργία αποδεικτικών και διευκρινιστικών στοιχείων (βλ. απόφαση του Πρωτοδικείου της 14ης Δεκεμβρίου 2005, Τ-209/01, Honeywell κατά Επιτροπής, Συλλογή 2005, σ. II-5527, σκέψη 57 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

49 Εν προκειμένω, η προσφεύγουσα παραπέμπει γενικώς, με το δικόγραφο της προσφυγής, στα σημεία 49 έως 67 της προσβαλλομένης αποφάσεως που περιέχουν τις αιτιάσεις τις οποίες είχε προβάλει με την καταγγελία της χωρίς να διευκρινίζει τα συγκεκριμένα σημεία της προσφυγής της που επιθυμεί να συμπληρώσει με την παραπομπή αυτή. Διαπιστώνεται ότι οι αιτιάσεις της προσφεύγουσας που μνημονεύονται στα σημεία 64 έως 67 της προσβαλλομένης αποφάσεως περί καρτέλ και κατανομής των αγορών δεν περιέχονται στις παρατηρήσεις της προσφεύγουσας. Σύμφωνα όμως με τη νομολογία που παρατίθεται στη σκέψη 48 ανωτέρω, οι αιτιάσεις αυτές είναι απαράδεκτες στο μέτρο που η παραπομπή με το δικόγραφο της προσφυγής δεν μπορεί να συνδεθεί με αιτιάσεις ή επιχειρήματα που αναπτύσσονται με αυτό.

50 Εξάλλου, η προσφεύγουσα, για να αποδείξει ότι η διαδικασία θεσπίσεως του προτύπου δημιούργησε διακρίσεις, δεν ήταν ανοικτή ούτε διαφανής, παραπέμπει στην από 22 Μαρτίου 2004 επιστολή με την οποία απαντά στα προκαταρκτικά συμπεράσματα της Επιτροπής καθώς και στα συνημμένα έγγραφα, τα οποία προσκομίζονται στο παράρτημα 8 του δικογράφου της προσφυγής. Η παραπομπή όμως αυτή αφορά το συνημμένο έγγραφο μόνο γενικώς και δεν δίνει τη δυνατότητα στο Γενικό Δικαστήριο να προσδιορίσει τις αιτιάσεις ή τα επιχειρήματα στα οποία επιθυμεί να αναφερθεί η προσφεύγουσα. Σύμφωνα με την παρατιθέμενη στη σκέψη 48 ανωτέρω νομολογία, τέτοιες αιτιάσεις ή επιχειρήματα είναι για τον λόγο αυτόν απαράδεκτα.

51 Τρίτον, όσον αφορά την αιτίαση ότι το πρότυπο δεν συνάδει προς την οδηγία 98/34, που διατυπώθηκε για πρώτη φορά με την απάντηση χωρίς να προκύπτει από νομικά ή πραγματικά στοιχεία που ανέκυψαν κατά τη διαδικασία ούτε να αποτελεί ανάπτυξη ισχυρισμού που διατυπώνεται με το δικόγραφο της προσφυγής, πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη βάσει του άρθρου 48, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας.

52 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι το Γενικό Δικαστήριο επιλαμβάνεται εγκύρως μόνον των αιτιάσεων, που περιγράφονται στη σκέψη 44 ανωτέρω, περί πρόδηλης πλάνης εκτιμήσεως εκ μέρους της Επιτροπής κατά την εξέταση της καταγγελίας όσον αφορά την εφαρμογή του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ στο πρότυπο.

53 Συνεπώς, η προσφυγή πρέπει να κριθεί παραδεκτή εντός αυτού του ορίου.

Β — *Επί της ουσίας*

1. *Προκαταρκτικές παρατηρήσεις ως προς την έκταση των υποχρεώσεων που υπέχει η Επιτροπή κατά την εξέταση καταγγελίας περί παραβάσεως του άρθρου 81 ΕΚ*

54 Προκαταρκτικώς, οι διάδικοι εκθέτουν στις παρατηρήσεις τους τις υποχρεώσεις που υπέχει η Επιτροπή κατά την εξέταση καταγγελίας περί παραβάσεως του άρθρου 81 ΕΚ. Αναλύουν επιπλέον το ζήτημα του βάρους αποδείξεως και το απαιτούμενο επίπεδο αποδείξεως σ' αυτό το πλαίσιο. Τέλος, συζητούν για την έκταση του ελέγχου του Γενικού Δικαστηρίου στην περίπτωση προσφυγής κατά αποφάσεως που απορρίπτει καταγγελία καθώς και για το βάρος αποδείξεως και το απαιτούμενο επίπεδο αποδείξεως των διαδίκων στο πλαίσιο αυτό.

55 Το Γενικό Δικαστήριο διαπιστώνει ότι, με την προσβαλλομένη απόφαση και μετά από ανάλυση ειδικότερα του ζητήματος της εφαρμογής του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ, η Επιτροπή κρίνει ότι, λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων που υπέβαλε η προσφεύγουσα κατά τη διοικητική διαδικασία, ιδίως απαντώντας στην από 29 Ιανουαρίου 2004 επιστολή με την οποία πληροφορήθηκε την πρόθεση της Επιτροπής να απορρίψει την καταγγελία, «δεδομένου ότι δεν υπήρχαν [...] επαρκή στοιχεία για να δώσει συνέχεια [στην] καταγγελία, [την] απορρίπτει». Μέσα σε αυτό το πλαίσιο πρέπει να διευκρινιστεί ποια είναι τα δικαιώματα του καταγγέλλοντος και οι υποχρεώσεις της Επιτροπής σε περίπτωση απορρίψεως καταγγελίας περί παραβάσεως του άρθρου 81 ΕΚ.

56 Ο καταγγέλλων έχει το δικαίωμα να τηρείται ενήμερος και να σχολιάζει τους λόγους για τους οποίους η Επιτροπή προτίθεται να απορρίψει την καταγγελία του προτού το κοινοτικό αυτό όργανο λάβει σχετική απόφαση. Πράγματι, οι κανονισμοί 17 και 2842/98, που αντικαταστάθηκαν από 1ης Μαΐου 2004 αντίστοιχα από τον κανονισμό 1/2003 κι από τον κανονισμό (ΕΚ) 773/2004 της Επιτροπής, της 7ης Απριλίου 2004, σχετικά με τη διεξαγωγή από την Επιτροπή των διαδικασιών δυνάμει των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης ΕΚ (ΕΕ L 123, σ. 18), παρέχουν διαδικαστικά δικαιώματα στα πρόσωπα που υποβάλλουν καταγγελία στην Επιτροπή βάσει του άρθρου 3

του κανονισμού 17 (νυν άρθρου 7 του κανονισμού 1/2003). Μεταξύ των δικαιωμάτων αυτών περιλαμβάνονται εκείνα τα οποία προβλέπει το άρθρο 6 του κανονισμού 2842/98 (νυν άρθρο 7 του κανονισμού 773/2004), κατά το οποίο η Επιτροπή, όταν θεωρεί ότι τα στοιχεία που συνέλεξε δεν δικαιολογούν την αποδοχή της καταγγελίας, εκθέτει τους λόγους της απορρίψεως αυτής στον καταγγέλλοντα και του τάσσει προθεσμία για να υποβάλλει ενδεχομένως γραπτές παρατηρήσεις (βλ., σχετικά με τον κανονισμό 2842/94, απόφαση του Πρωτοδικείου της 27ης Σεπτεμβρίου 2006, T-204/03, Haladjian Frères κατά Επιτροπής, Συλλογή 2006, σ. II-3779, σκέψη 26).

57 Εντούτοις, ούτε οι κανονισμοί 17 και 2842/98 ούτε οι κανονισμοί 1/2003 και 773/2004 περιλαμβάνουν ρητές διατάξεις σχετικά με τη μεταχείριση, επί της ουσίας, μιας καταγγελίας και σχετικά με τις ενδεχόμενες υποχρεώσεις της Επιτροπής να διενεργήσει σχετική έρευνα. Επί του σημείου αυτού, πρέπει να σημειωθεί ότι η Επιτροπή δεν είναι υποχρεωμένη να κινήσει διαδικασία προς εξακρίβωση ενδεχόμενων παραβάσεων του κοινοτικού δικαίου και ότι, μεταξύ των δικαιωμάτων που παρέχουν στους καταγγέλλοντες οι εν λόγω κανονισμοί 17 και 2842/98, δεν περιλαμβάνεται ένα δικαίωμα των ενδιαφερομένων να ζητήσουν τη λήψη οριστικής αποφάσεως όσον αφορά το υποστατό προβαλλομένης παραβάσεως (βλ. σχετικά με τους κανονισμούς 17 και 2842/98, απόφαση Haladjian Frères κατά Επιτροπής, όπ.π. σκέψη 56 ανωτέρω, σκέψη 72 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

58 Βάσει των αρχών αυτών η νομολογία έχει δεχθεί ότι, αν η Επιτροπή δεν έχει την υποχρέωση να αποφαίνεται επί του υποστατού μιας παραβάσεως, δεν μπορεί να υποχρεώνεται να διεξαγάγει έρευνα, διότι η έρευνα αυτή δεν θα μπορούσε να έχει άλλο σκοπό παρά μόνο την αναζήτηση αποδεικτικών στοιχείων ως προς το υποστατό μιας παραβάσεως την οποία δεν υποχρεούται να διαπιστώσει (βλ., σχετικά με τους κανονισμούς 17 και 2842/98, απόφαση Haladjian Frères κατά Επιτροπής, όπ.π. σκέψη 56 ανωτέρω, σκέψη 28 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία.

59 Όμως, καίτοι η Επιτροπή δεν μπορεί να υποχρεωθεί να διενεργήσει έρευνα υποχρεούται πάντως να εξετάζει προσεκτικά τα πραγματικά και νομικά στοιχεία που της γνωστοποιεί ο καταγγέλλων για να εκτιμά εάν τα εν λόγω στοιχεία αποκαλύπτουν συμπεριφορά ικανή να νοθεύσει τον ανταγωνισμό στο εσωτερικό της κοινής αγοράς και να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών (βλ., σχετικά με τον κανονισμό

17, αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 18ης Σεπτεμβρίου 1992, Τ-24/90, Automec κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. II-2223, σκέψη 79 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, και της 16ης Δεκεμβρίου 1999, Τ-198/98, Micro Leader κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. II-3989, σκέψη 27). Εξάλλου, δεδομένου ότι η Επιτροπή έχει ως μόνη υποχρέωση να εξετάζει τα πραγματικά και νομικά στοιχεία που της γνωστοποιεί ο καταγγέλλων, δεν υποχρεούται, αντίθετα με όσα ισχυρίζεται η προσφεύγουσα, να αποδείξει ότι έλαβε μέτρα έρευνας.

60 Υπό το φως των θεωρήσεων αυτών πρέπει να εξεταστεί αν η προσβαλλομένη απόφαση περιλαμβάνει τη δέουσα εξέταση των πραγματικών και νομικών στοιχείων τα οποία η Επιτροπή κλήθηκε να εκτιμήσει στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας. Συναφώς υπενθυμίζεται ότι ο δικαστικός έλεγχος των πράξεων της Επιτροπής που ενέχουν περίπλοκες οικονομικές εκτιμήσεις, όπως συμβαίνει όταν πρόκειται για ισχυρισμούς περί παραβάσεως του άρθρου 81 ΕΚ, περιορίζεται στην εξέταση της τηρήσεως των διαδικαστικών κανόνων και των κανόνων περί αιτιολογίας καθώς και το ζήτημα της ουσιαστικής ακρίβειας των πραγματικών περιστατικών, της απουσίας πρόδηλης πλάνης εκτιμήσεως και της καταχρήσεως εξουσίας (αποφάσεις Automec κατά Επιτροπής, όπ.π. σκέψη 59 ανωτέρω, σκέψη 80, και Micro Leader κατά Επιτροπής, όπ.π. σκέψη 59 ανωτέρω, σκέψη 27· βλ. απόφαση Haladjian Frères κατά Επιτροπής, όπ.π. σκέψη 56 ανωτέρω, σκέψη 30 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

2. *Επί της πρώτης και της δεύτερης αιτιάσεως που αφορούν περιπτώσεις πρόδηλης πλάνης εκτιμήσεως ως προς τη διαδικασία θεσπίσεως του προτύπου και ως προς τον μη δεσμευτικό χαρακτήρα του, αντιστοίχως*

61 Όπως εκτίθεται στη σκέψη 30 ανωτέρω, εν προκειμένω η Επιτροπή εξέτασε την καταγγελία εφαρμόζοντας τις κατευθυντήριες γραμμές στις οποίες εξάλλου είχε αναφερθεί η προσφεύγουσα με την καταγγελία της. Η Επιτροπή εξέτασε ειδικότερα το πρότυπο υπό το φως των παραγράφων 162 και 163 των κατευθυντηρίων γραμμών. Κατά τις παραγράφους αυτές και όπως αναφέρεται στην προσβαλλομένη απόφαση στα σημεία 79 και 91, τα πρότυπα που θεσπίζονται από αναγνωρισμένους οργανισμούς τυποποιήσεως βάσει της οδηγίας 98/34 και με διαδικασία μη μεροληπτική, ανοικτή και διαφανή, και η συμμόρφωση προς τα οποία δεν είναι υποχρεωτική, δεν

περιστέλλουν, κατ' αρχήν, τον ανταγωνισμό και δεν εμπίπτουν στο άρθρο 81, παράγραφος 1, ΕΚ.

62 Υπενθυμίζεται ότι η Επιτροπή μπορεί να δεσμεύεται να ακολουθήσει ορισμένες αρχές κατά την άσκηση των εξουσιών εκτιμήσεως που έχει, μέσω πράξεων όπως οι κατευθυντήριες γραμμές, όταν οι πράξεις αυτές περιέχουν ενδεικτικούς κανόνες ως προς τον τρόπο ενεργείας της και δεν αποκλίνουν από τους κανόνες της Συνθήκης (βλ. απόφαση του Δικαστηρίου της 29ης Απριλίου 2004, C-278/00, Ελλάδα κατά Επιτροπής, Συλλογή 2004, σ. I-3997, σκέψη 98 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

63 Η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί ότι οι κατευθυντήριες γραμμές εκθέτουν τις αρχές οι οποίες διέπουν την αξιολόγηση από την Επιτροπή, βάσει του άρθρου 81 ΕΚ, των συμφωνιών οριζόντιας συνεργασίας και ειδικότερα των συμφωνιών τυποποιήσεως.

64 Επιπλέον, το Γενικό Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η προσφεύγουσα δέχεται με την προσφυγή της ότι έχουν εφαρμογή εν προκειμένω οι κατευθυντήριες γραμμές και ότι δεν αμφισβητεί ότι το πρότυπο θεσπίστηκε από τη CEN, που είναι οργανισμός τυποποιήσεως αναγνωρισμένος βάσει της οδηγίας 98/34.

65 Κατά συνέπεια, διαπιστώνεται ότι, δεδομένου ότι η προσφεύγουσα δεν προσκόμισε στοιχεία ικανά να αμφισβητήσουν τα κριτήρια που διατυπώνονται στις παραγράφους 162 και 163 των κατευθυντηρίων γραμμών, η Επιτροπή ορθώς εξέτασε, ειδικότερα με γνώμονα την παράγραφο 163, τις αιτιάσεις της προσφεύγουσας προκειμένου αν εκτιμήσει αν, αφενός, η διαδικασία θεσπίσεως του προτύπου υπήρξε μη μεροληπτική, ανοικτή και διαφανής και, αφετέρου, αν το πρότυπο ήταν δεσμευτικό.

66 Υπό το φως αυτών των θεωρήσεων πρέπει να εξεταστεί η προσβαλλομένη απόφαση προκειμένου να κριθεί αν εμφανίζει πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως, καθόσον η Επιτροπή έκρινε, βάσει των στοιχείων που είχε στη διάθεσή της, ότι το πρότυπο

ανταποκρίνεται στα κριτήρια της παραγράφου 163 των κατευθυντηρίων γραμμών και, συνεπώς, δεν συνιστά παράβαση του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ.

α) Όσον αφορά τη διαδικασία θεσπίσεως του προτύπου

Επιχειρήματα των διαδίκων

67 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει, κατ' αρχάς, ότι μια διαδικασία δεν είναι μεροληπτική αν είναι αντιπροσωπευτική και ανεξάρτητη σε σχέση με τα κατεστημένα συμφέροντα, σύμφωνα με τις γενικές κατευθυντήριες γραμμές της CEN και της Comité européen de normalisation électrotechnique (Cenelec — ευρωπαϊκή επιτροπή ηλεκτροτεχνικής τυποποίησης). Συναφώς, η προσφεύγουσα επισημαίνει την επιρροή του Cembureau στη διαδικασία θεσπίσεως του προτύπου και τον έλεγχο της διαδικασίας αυτής από το Cembureau και από τον πρόεδρο της CEN/TC 51.

68 Πρώτον, το πρότυπο σχεδιάστηκε με στενή συνεργασία του Cembureau και της CEN/TC 51 για να ευνοήσει τους κύριους παραγωγούς τσιμέντου που υπάρχουν στην αγορά. Η ανάλυση αυτή επιρρωννύεται από τα έγγραφα που προσαρτώνται στην από 22 Μαρτίου 2004 επιστολή του με την οποία η προσφεύγουσα απάντησε στα προκαταρκτικά συμπεράσματα της Επιτροπής. Κατά την προσφεύγουσα, καίτοι η Επιτροπή δεν αμφισβητεί ότι το Cembureau επηρέασε τη διαδικασία, την οποία ουσιαστικά έλεγχε το ίδιο και ο πρόεδρος της CEN/TC 51, έκρινε παρ' όλ' αυτά, στο σημείο 102 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι οι δραστηριότητες του Cembureau δεν υπερέβησαν τα όρια μιας συνήθους δράσεως προώθησης συμφερόντων. Επιπλέον η προσφεύγουσα υποστηρίζει με το υπόμνημα απαντήσεως ότι το ζήτημα που πρέπει να εξεταστεί είναι το αν το Cembureau είχε και χρησιμοποίησε τα αναγκαία μέσα «για να ασκήσει μεθόδευση της εντολής M/114». Συναφώς η

προσφεύγουσα στηρίζεται στην «οργή» που εκφράζεται στην από 26 Μαρτίου 1996 επιστολή του Cembureau προς τη ΓΔ «Επιχείρηση» και στην απερίφραστη διατύπωση της επιστολής αυτής. Εξάλλου, παραθέτει, με το υπόμνημα απαντήσεως, ένα χωρίο από την επιστολή της 24ης Ιουλίου 1997 ενός Ολλανδού παραγωγού τσιμέντου προς τη ΓΔ «Επιχείρηση» που αναφέρει τη βάση επί της οποίας εργαζόταν η CEN/TC 51. Επιπλέον, η προσφεύγουσα στηρίζεται σε ένα έγγραφο που φέρεται ότι παρουσίασε το 1996 το Cembureau στη ΓΔ «Επιχείρηση» και αντικείμενο του οποίου ήταν να εξασφαλιστεί ώστε το μέλλον πρότυπο να απηχεί το «σχέδιο προτύπου»ENV 197-1 : 1992. Επιπλέον, για να επιβεβαιώσει τον μεροληπτικό χαρακτήρα της διαδικασίας, το Γενικό Δικαστήριο αρκεί να εξετάσει τις εσωτερικές κατευθυντήριες γραμμές της CEN. Τέλος, με το υπόμνημα απαντήσεως, η προσφεύγουσα προσάπτει στην Επιτροπή ότι δηλώνει ότι τα μόνα στοιχεία που προσκόμισε ήταν το περιεχόμενο της αλληλογραφίας της μεταξύ των ετών 1996 και 1998 με τις υπηρεσίες της Επιτροπής, της CEN, του Cembureau και έναν Ολλανδό παραγωγό τσιμέντου.

69 Δεύτερον, η προσφεύγουσα παρατηρεί ότι ο πρόεδρος της CEN/TC 51 κατείχε υψηλή διευθυντική θέση σε επιχείρηση παραγωγής τσιμέντου παγιωμένη στην αγορά. Συνεπώς υπήρχε κίνδυνος συγκρούσεως συμφερόντων και η Επιτροπή παρέλειψε να βεβαιωθεί για την αμεροληψία του προέδρου αυτού.

70 Τρίτον, κατά την προσφεύγουσα, η Επιτροπή όφειλε να εξετάσει ενδελεχέστερα τη θέσπιση του προτύπου δεδομένου ότι η διαδικασία θεσπίσεως διεξήχθη από επιτροπές στις οποίες μετείχαν φορείς που ενεργούσαν προς όφελος των μελών τους. Επιπλέον η προσφεύγουσα υποστηρίζει με το υπόμνημα απαντήσεως ότι η κατάρτιση από την Επιτροπή των προκαταρκτικών συμπερασμάτων της τον Ιανουάριο του 2004 αποτελούσε προφανώς απόπειρα πρόωρου κλεισίματος του φακέλου, πριν της κοινοποιήσει ορισμένα έγγραφα τον Φεβρουάριο του 2004. Επιπλέον ο κατάλογος των εγγράφων που εξέτασε η Επιτροπή για να καταλήξει στα προκαταρκτικά συμπεράσματα δεν περιελάμβανε τα έγγραφα που είχαν κοινοποιηθεί στην προσφεύγουσα τον Νοέμβριο του 2003 και δεν δόθηκε καμιά εξήγηση στην προσφεύγουσα σχετικά με τον λόγο για τον οποίο τα έγγραφα αυτά δεν εξετάστηκαν από τη ΓΔ «Ανταγωνισμός».

71 Τέταρτον, το πρότυπο είναι μεροληπτικό στο μέτρο που αποκλείει ορισμένα προϊόντα και στηρίζεται στη σύνθεση των προϊόντων και όχι στις επιδόσεις τους. Ήδη τον Μάρτιο του 1996, το Cembureau είχε πείσει την Επιτροπή ότι το πρότυπο δεν μπορούσε να εφαρμοστεί παρά μόνο σε δοκιμασμένα τσιμέντα, είναι δηλαδή το πρότυπο «δημιούργημα του Cembureau».

72 Εν δευτέροις, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η διαδικασία θεσπίσεως του προτύπου δεν μπορεί να χαρακτηρισθεί διαφανής.

73 Πρώτον, αμφισβητεί το σημείο 27 της προσβαλλομένης αποφάσεως, κατά την οποία η διαφάνεια των εργασιών της CEN εξασφαλίζεται μέσω «επιτροπών καθρεπτών» και με το γεγονός ότι ζητείται η γνώμη του κοινού κατά την έρευνα του κοινού, διότι η Επιτροπή δεν λαμβάνει υπόψη «όσους δεν είναι μέλη των εθνικών οργανώσεων, μελών της CEN».

74 Δεύτερον η προσφεύγουσα υποστηρίζει, με το υπόμνημα απαντήσεως, ότι υπάρχουν κενά στα διαθέσιμα αποδεικτικά στοιχεία και ότι δυσκολεύτηκε να λάβει κοινοποίηση εκ μέρους της Επιτροπής ορισμένου αριθμού «ιστορικών εγγράφων». Συναφώς, αναφέρεται στις αιτήσεις κοινοποιήσεως εγγράφων που υπέβαλε στην Επιτροπή το 2003 βάσει του κανονισμού (ΕΚ) 1049/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 2001, για την πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής (ΕΕ L 145, σ. 43). Η προσφεύγουσα μνημονεύει, μεταξύ άλλων, τη μη κοινοποίηση εγγράφων σχετικών με τις εργασίες της CEN επί του προτύπου, εγγράφων που ανταλλάχθηκαν μεταξύ CEN, Cembureau και Επιτροπής και περιγράφονται στο παράρτημα των προκαταρκτικών συμπερασμάτων του Ιανουαρίου του 2004, ή ακόμα της επιστολής της 27ης Μαρτίου 1996 ενός Ολλανδού παραγωγού τσιμέντου. Επιπλέον, με εξαίρεση μία μόνον επιστολή, τα μόνα διαθέσιμα έγγραφα αφορούσαν όλα το τμήμα της διαδικασίας της σχετικής με την προετοιμασία των στοιχείων που θα διαβιβάζονταν στη CEN για την κατάρτιση των εντολών προς τη CEN.

75 Τρίτον, η προσφεύγουσα υποστηρίζει με το υπόμνημα απαντήσεως ότι παραβιάστηκε επίσης η αρχή της διαφάνειας στο μέτρο που ο πρόεδρος της CEN/TC 51 παρουσίασε ορισμένους φορείς ως εμπειρογνώμονες χωρίς να προκύπτει σαφώς αν ανήκαν στη νομότυπη ομάδα εμπειρογνωμόνων.

76 Τέταρτον, η προσφεύγουσα καταγγέλλει, με το υπόμνημα απαντήσεως, την ύπαρξη ομάδων ad hoc μη προβλεπομένων από τη νομοθεσία. Μια ομάδα ad hoc μελών του CEN/TC 51 συνήλθε τον Ιούλιο του 1997, χωρίς να είναι γνωστό το ιστορικό της συγκρότησής της ούτε οι λόγοι που την υπαγόρευσαν, ενώ η ομάδα αυτή έπαιξε κεντρικό ρόλο στην προετοιμασία του εγγράφου το οποίο κατέληξε στην εντολή της Επιτροπής προς τη CEN και στην κατάρτιση του προτύπου.

77 Τρίτον, σχετικά με τον ανοικτό χαρακτήρα της διαδικασίας, η προσφεύγουσα υποστηρίζει με το υπόμνημα απαντήσεως ότι η Επιτροπή όφειλε να αποδείξει ότι εφαρμόστηκαν οι διαδικασίες που ακολουθεί η CEN, που δίνουν τη δυνατότητα συμμετοχής στους ενδιαφερομένους. Αφενός, η Επιτροπή όφειλε ιδίως να επιτύχει πρόσβαση στα έγγραφα τα σχετικά με το πρόγραμμα εργασιών της CEN στο πλαίσιο της εντολής M/114 και την προετοιμασία των απαντήσεων των τεχνικών επιτροπών στην εντολή M/114. Αφετέρου, η προσφεύγουσα δεν κλήθηκε να αναπτύξει τα επιχειρήματά της στο πλαίσιο της CEN και καμιά διαδικασία δεν της έδωσε τη δυνατότητα συμμετοχής στις συζητήσεις. Συναφώς, παρατηρεί ότι το 1997 απηύθυνε τρεις επιστολές στη ΓΔ «Επιχείρηση» σχετικά με το σχέδιο προτύπου. Οι επιστολές αυτές, που έμειναν αναπάντητες, αποτελούν αμάχητες αποδείξεις για το ότι η προσφεύγουσα αποκλείστηκε από τη διαδικασία σε ένα βασικό στάδιο. Η προσφεύγουσα υπογραμμίζει ιδίως ένα χωρίον της από 7 Μαΐου 1997 επιστολής της.

78 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας.

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

— Επί του αμερόληπτου χαρακτήρα της διαδικασίας

79 Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η διαδικασία θεσπίσεως του προτύπου υπήρξε μεροληπτική καθόσον δεν ήταν ούτε αντιπροσωπευτική ούτε ανεξάρτητη έναντι των κατεστημένων συμφερόντων. Κατά την προσφεύγουσα, η διαδικασία θεσπίσεως του προτύπου επλήγη, αφενός, λόγω της επιρροής του Cembureau και, αφετέρου, από τον ρόλο που έπαιξε ο πρόεδρος της CEN/TC 51, ο οποίος έλεγχε τη διαδικασία αυτή.

80 Πρώτον, κατά την προσφεύγουσα, χάρη στη στενή συνεργασία μεταξύ της CEN/TC 51 και του Cembureau που επιδίωξε να επηρεάσει τη CEN/TC 51 και την είχε υπό τον έλεγχό του, το πρότυπο σχεδιάστηκε για να ευνοήσει τους κύριους παραγωγούς τσιμέντου που υπάρχουν στην αγορά. Εκτός της παραπομπής στο παράρτημα 8 του δικογράφου της προσφυγής, που μνημονεύεται στη σκέψη 50 ανωτέρω και στην οποία δόθηκε απάντηση, η προσφεύγουσα επικαλείται επίσης ειδικότερα την επιστολή του Cembureau της 26ης Μαρτίου 1996, η διατύπωση της οποίας, που χαρακτηρίζει ως απερίφραστη, επιβεβαιώνει ότι το Cembureau επιδίωξε να επηρεάσει τη CEN/TC 51.

81 Συναφώς, από την προσβαλλομένη απόφαση προκύπτει ότι η Επιτροπή θεώρησε, στο σημείο 102, ότι τα έγγραφα που προσκόμισε η προσφεύγουσα και ιδίως η από 26 Μαρτίου 1996 επιστολή δεν αποδείκνυαν ότι η δράση του Cembureau υπερέβαινε τη συνήθη δραστηριότητα ομάδας πίεσης που ασκούν όλες οι ενώσεις επιχειρήσεων ενός κλάδου για να προστατεύσουν και να προωθήσουν τα συμφέροντα των μελών τους.

82 Η προσφεύγουσα αμφισβητεί μεν το συμπέρασμα αυτό πλην όμως διαπιστώνεται ότι δεν διευκρινίζει κατά τι αυτή η συμπεριφορά του Cembureau το 1996 μαρτυρεί έλεγχο από την ένωση αυτή της διαδικασίας θεσπίσεως του προτύπου και επί

της CEN/TC 51. Όπως παρατηρεί η Επιτροπή με την προσβαλλομένη απόφαση, από την επιστολή της 26ης Μαρτίου 1996 προκύπτει ότι το Cembureau επιδίωξε να προασπίσει το συμφέρον των μελών του απευθυνόμενο στους φορείς που μπορούσαν να επηρεάσουν την κατάρτιση του προτύπου μεταξύ των οποίων εν προκειμένω και οι υπηρεσίες της Επιτροπής που εκπονούσαν το σχέδιο εντολής Μ/114. Συνεπώς, η προσφεύγουσα δεν αποδεικνύει, στηριζομένη στην επιστολή αυτή, ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως παραλείποντας να διαπιστώσει ότι το Cembureau επηρέασε τη διαδικασία μέχρι σημείου να την ελέγχει και να την καταστήσει ελαττωματική. Σημειωτέον κατά τα λοιπά ότι η προσφεύγουσα διαβίβασε επίσης στην Επιτροπή το 1997 τις παρατηρήσεις και τις επιφυλάξεις της επί του σχεδίου προτύπου, πράγμα που αναγνώρισε με το υπόμνημα αντικρούσεως, στο οποίο παραθέτει την από 7 Μαΐου 1997 επιστολή της προς τη ΓΔ «Επιχείρηση».

83 Επιπλέον, η προσφεύγουσα στηρίζεται στην από 26 Μαρτίου 1996 επιστολή για να υποστηρίξει ότι πρέπει να εξεταστεί αν το Cembureau διέθετε και χρησιμοποίησε τα αναγκαία μέσα για να ασκήσει μεθόδευση της εντολής Μ/114. Ωστόσο, η αιτίαση αυτή, που προβάλλεται για πρώτη φορά με το υπόμνημα απαντήσεως, χωρίς να προκύπτει από νομικά ή πραγματικά στοιχεία που ανέκυψαν κατά τη διαδικασία ούτε να συνιστά ανάπτυξη ισχυρισμού που περιέχεται στο δικόγραφο της προσφυγής, είναι απαράδεκτη κατ' εφαρμογήν του άρθρου 48, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας. Εν πάση περιπτώσει, η προσφεύγουσα δεν δηλώνει ότι προσκόμισε σχετικά στοιχεία στην Επιτροπή κατά την εξέταση της καταγγελίας της.

84 Εξάλλου, το επιχείρημα που προβάλλει η προσφεύγουσα, με το υπόμνημα απαντήσεως, και το οποίο στηρίζεται στην από 24 Ιουλίου 1997 επιστολή ενός Ολλανδού παραγωγού τσιμέντου, που αναφέρει τη βάση επί της οποίας εργαζόταν η CEN/TC 51, είναι απορριπτέο. Η προσφεύγουσα απλώς παραθέτει ένα χωρίο της επιστολής αυτής και δεν αναφέρει κατά τι το χωρίο αυτό αποδεικνύει πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως εκ μέρους της Επιτροπής όσον αφορά τον ισχυρισμό περί ελέγχου από το Cembureau της διαδικασίας θεσπίσεως του προτύπου.

85 Εξάλλου, όσον αφορά τον ισχυρισμό της προσφεύγουσας, ότι δηλαδή το Cembureau παρουσίασε το 1996 στη ΓΔ «Επιχείρηση» ένα έγγραφο αντικείμενο του οποίου ήταν να εξασφαλισθεί ότι το μελλοντικό πρότυπο θα απηχεί το σχέδιο προτύπου ENV 197-1 : 1992, πράγμα που κατέστησε μεροληπτική τη διαδικασία θεσπίσεως του

προτύπου, διαπιστώνεται ότι κι εδώ η προσφεύγουσα δεν δίνει καμιά εξήγηση για να στηρίξει το επιχείρημά της. Δεν αναφέρεται σε κανένα χωρίο του εγγράφου αυτού ούτε το συσχετίζει με τη διαδικασία θεσπίσεως του προτύπου και δεν επισημαίνει κατά ποίον τρόπο το έγγραφο αυτό αποδεικνύει ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως.

86 Τέλος, το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι, για να επιβεβαιώσει τον μεροληπτικό χαρακτήρα της διαδικασίας θεσπίσεως του προτύπου το Γενικό Δικαστήριο, αρκεί να εξετάσει τις εσωτερικές κατευθυντήριες γραμμές της CEN που προσαρτώνται στο υπόμνημα απαντήσεως είναι και αυτό απορριπτέο. Πράγματι, δεδομένου ότι η προσφεύγουσα δεν διευκρινίζει ποια σημεία των κατευθυντηρίων γραμμών επικαλείται, η παραπομπή αυτή στο παράρτημα του υπομνήματος απαντήσεως δεν δίνει τη δυνατότητα στο Γενικό Δικαστήριο να εντοπίσει τα επιχειρήματα στα οποία αναφέρεται. Κατά συνέπεια και σύμφωνα με την παρατιθέμενη στη σκέψη 48 ανωτέρω νομολογία, τα επιχειρήματα αυτά είναι απαράδεκτα.

87 Κατόπιν αυτού, ναι μεν η προσφεύγουσα με το υπόμνημα απαντήσεως προσάπτει στην Επιτροπή ότι δηλώνει ότι τα μόνα στοιχεία που προσκόμισε ήταν το περιεχόμενο της αλληλογραφίας της, μεταξύ των ετών 1996 και 1998, με τις υπηρεσίες της Επιτροπής, τη CEN, το Cembureau και έναν Ολλανδό παραγωγό τσιμέντου, πλην όμως δεν αποδεικνύει ότι η Επιτροπή παρέλειψε να εξετάσει κρίσιμα στοιχεία.

88 Δεύτερον, η προσφεύγουσα απλώς ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή παρέλειψε να βεβαιωθεί για την αμεροληψία του προέδρου της CEN/TC 51, χωρίς να επικαλείται κανένα συγκεκριμένο στοιχείο ικανό να θέσει εν αμφιβόλω τη διαπίστωση αμεροληψίας. Εξάλλου, όπως ορθά παρατηρεί η Επιτροπή στο σημείο 101 της προσβαλλομένης αποφάσεως, λαμβανομένων υπόψη των κανόνων που διέπουν τον διορισμό του προέδρου μιας τεχνικής επιτροπής, τους οποίους δεν αμφισβήτησε η προσφεύγουσα, δεν είναι απορίας άξιον το ότι ορίσθηκε ένας παραγωγός τσιμέντου Portland ως πρόεδρος της CEN/TC 51.

89 Βάσει των προεκτεθέντων, συνάγεται ότι η προσφεύγουσα δεν αποδεικνύει ότι η προσβαλλομένη απόφαση ενέχει πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως καθόσον η Επιτροπή έκρινε, στα σημεία 95 και 102, ότι η προσφεύγουσα δεν είχε αποδείξει την ύπαρξη

συνδυασμένης δράσης μεταξύ του Cembureau και του προέδρου της CEN/TC 51 με σκοπό να εξασφαλιστεί ότι το πρότυπο θα ανταποκρίνεται στα προϊόντα των παραγωγών τσιμέντου Portland και θα αποκλείει τα ανταγωνιστικά προϊόντα. Η προσφεύγουσα δεν αποδεικνύει εξάλλου ότι το σημείο 96 της προσβαλλομένης αποφάσεως που απορρίπτει τον ισχυρισμό της ότι το Cembureau έλεγχε τη CEN/TC 51 μέσω του προέδρου της, ενέχει πλάνη εκτιμήσεως.

90 Το συμπέρασμα αυτό δεν αναιρείται από τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας ότι η Επιτροπή όφειλε να ελέγξει λεπτομερέστερα τη διαδικασία θεσπίσεως του προτύπου, διότι εν προκειμένω η διαδικασία διεξήχθη από επιτροπές στις οποίες μετείχαν φορείς ενεργούντες προς το συμφέρον των μελών τους.

91 Συναφώς, διαπιστώνεται, πρώτον, ότι η προσφεύγουσα αναγνωρίζει ότι, αφενός, η CEN είναι οργανισμός τυποποιήσεως αναγνωρισμένος βάσει της οδηγίας 98/34, του οποίου ο εσωτερικός κανονισμός περιέχει τους κανόνες λειτουργίας και ότι, αφετέρου και σύμφωνα με τους κανόνες αυτούς, η σύνθεση των εθνικών εκπροσωπήσεων που συγκροτούνται από κάθε εθνικό οργανισμό τυποποιήσεως μπορεί να περιλάβει εμπειρογνώμονες του κλάδου που μετέχουν στις τεχνικές επιτροπές (σημεία 26, 74, 100 και 101 της προσβαλλομένης αποφάσεως), ενώ προβλέπονται εγγυήσεις ώστε η τελική απόφαση σχετικά με κάποιο σχέδιο προτύπου να λαμβάνεται προς το γενικό συμφέρον (σημείο 27 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Επιπλέον δεν προσκομίζει συγκεκριμένα στοιχεία που να στηρίζουν το επιχείρημά της και να δείχνουν κατά τι η προκειμένη περίπτωση εμφανίζει ιδιαιτερότητα από τη σκοπιά των κανόνων λειτουργίας της CEN. Εξάλλου, υπενθυμίζεται ότι, κατά την εξέταση της καταγγελίας, σύμφωνα με τη νομολογία που παρατίθεται στη σκέψη 59 ανωτέρω, η Επιτροπή είχε ως μόνη υποχρέωση να εξετάσει προσεκτικά τα πραγματικά και νομικά στοιχεία που παρουσίασε η προσφεύγουσα. Η προσφεύγουσα όμως δεν προσκομίζει κανένα στοιχείο ικανό να αποδείξει ότι η Επιτροπή παρέβη την υποχρέωση αυτή.

92 Δεύτερον, απορριπτέος είναι ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι, αφενός, η Επιτροπή επεδίωξε να κλείσει πρόωρα τον φάκελο απευθύνοντάς της τα προσωρινά συμπεράσματά της πριν της κοινοποιήσει ορισμένα έγγραφα τον Φεβρουάριο του

2004 και, αφετέρου, τα έγγραφα που κοινοποιήθηκαν στην προσφεύγουσα τον Νοέμβριο του 2003 δεν συμπεριλαμβάνονται στον κατάλογο των εγγράφων που εξέτασε η Επιτροπή προκειμένου να εκδώσει τα προκαταρκτικά συμπεράσματά της. Συγκεκριμένα, αρκεί να διαπιστωθεί ότι η υπό κρίση προσφυγή στρέφεται κατά της προσβαλλομένης αποφάσεως η οποία εκδόθηκε αφού η προσφεύγουσα διατύπωσε τις παρατηρήσεις της επί των προκαταρκτικών συμπερασμάτων τον Μάρτιο του 2004.

93 Τρίτον, διαπιστώνεται ότι το επιχείρημα της προσφεύγουσας σχετικά με τον μεροληπτικό χαρακτήρα του προτύπου, καθόσον αποκλείει ορισμένα προϊόντα και στηρίζεται στη σύνθεση των προϊόντων και όχι στις επιδόσεις τους, αφορά τον ισχυρισμό ότι το πρότυπο δεν ανταποκρίνεται στην οδηγία 79/106 και συνεπώς είναι αλυσιτελές για την απόδειξη του μεροληπτικού χαρακτήρα της διαδικασίας θεσπίσεως του προτύπου.

— Ως προς τη διαφάνεια της διαδικασίας

94 Η αιτίαση της προσφεύγουσας ότι η προσβαλλομένη απόφαση ενέχει πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως της Επιτροπής καθότι η Επιτροπή κρίνει ότι η διαδικασία θεσπίσεως του προτύπου υπήρξε διαφανής είναι απορριπτέα.

95 Πρώτον, η προσφεύγουσα αμφισβητεί το σημείο 27 της προσβαλλομένης αποφάσεως υποστηρίζοντας, χωρίς να δίνει καμιά διευκρίνιση για να στηρίξει την αιτίασή της, ότι η Επιτροπή δεν λαμβάνει υπόψη «αυτούς που δεν είναι μέλη των εθνικών οργανώσεων, μελών της CEN». Διαπιστώνεται όμως ότι η Επιτροπή θεωρεί, στο εν λόγω σημείο της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι η διαφάνεια των εργασιών της CEN εξασφαλίζεται μέσω εθνικών «επιτροπών καθρεπτών» τις οποίες ελέγχουν τα εθνικά μέλη της CEN, καθώς και με τη διαβούλευση με το κοινό κατά τη φάση της

έρευνας του κοινού. Συνεπώς, οι μη όντες μέλη εθνικής ενώσεως μέλους της CEN δεν σημαίνει ότι δεν μπορούν να συμμετάσχουν κατά τη φάση της διαβούλευσης.

96 Δεύτερον, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η διαδικασία θεσπίσεως του προτύπου δεν μπορεί να θεωρηθεί διαφανής τη στιγμή που υπάρχουν κενά στα διαθέσιμα αποδεικτικά στοιχεία και στο μέτρο που δυσκολεύτηκε να λάβει κοινοποίηση εκ μέρους της Επιτροπής ορισμένου αριθμού εγγράφων αναφερομένων στη διαδικασία θεσπίσεως του προτύπου. Διαπιστώνεται ότι η προσφεύγουσα προβάλλει, για πρώτη φορά, με το υπόμνημα απαντήσεως, αυτές τις αιτιάσεις που στρέφονται κατά του σημείου 27 της προσβαλλομένης αποφάσεως, χωρίς όμως να προκύπτουν από νομικά ή πραγματικά στοιχεία που ανέκυψαν κατά τη διαδικασία και χωρίς να συνιστούν ανάπτυξη ισχυρισμού που διατυπώνεται με το δικόγραφο της προσφυγής. Κατά συνέπεια, οι αιτιάσεις αυτές είναι απαράδεκτες, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 48, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας.

97 Εν πάση περιπτώσει, τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας είναι αλυσιτελή. Όπως διαπιστώνει το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 59 ανωτέρω, η μόνη υποχρέωση της Επιτροπής ήταν να εξετάσει τα στοιχεία που παρουσίασε η προσφεύγουσα με την καταγγελία της. Συνεπώς, στην προσφεύγουσα απόκειται να αποδείξει ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως κρίνοντας ότι τα στοιχεία που της υπέβαλε δεν αποδεικνύουν ότι η διαδικασία θεσπίσεως του προτύπου από τη CEN δεν υπήρξε διαφανής. Ωστόσο, αφενός η προσφεύγουσα επικαλείται την απουσία κοινοποιήσεως εγγράφων σχετικά με την κατάρτιση του σχεδίου εντολής από την Επιτροπή πριν την εκπόνηση του προτύπου από τη CEN. Αφετέρου, η απουσία κοινοποιήσεως εγγράφων από την Επιτροπή, αν υποτεθεί ότι αποδεικνύεται, δεν σημαίνει έλλειψη διαφάνειας της διαδικασίας θεσπίσεως του προτύπου από τη CEN.

98 Επιπλέον, όσον αφορά τον ισχυρισμό περί παράλειψης κοινοποιήσεως από την Επιτροπή εγγράφων που ανταλλάχθηκαν μεταξύ της Επιτροπής, της CEN και του Cembureau και τα οποία μνημονεύονται στο παράρτημα των προκαταρκτικών συμπερασμάτων της Επιτροπής τον Ιανουάριο του 2004, η Επιτροπή δεν εξατομικεύει τα έγγραφα αυτά και δεν διευκρινίζει κατά τι η παράλειψη διαβιβάσεώς τους

αποδεικνύει έλλειψη διαφάνειας της διαδικασίας θεσπίσεως του προτύπου από τη CEN.

99 Τρίτον, η προσφεύγουσα υποστηρίζει, με το υπόμνημα απαντήσεως, ότι συντρέχει παραβίαση της αρχής της διαφάνειας και στο μέτρο που ο πρόεδρος της CEN/TC 51 παρουσίασε ορισμένες οργανώσεις ως εμπειρογνώμονες χωρίς να προκύπτει σαφώς αν ανήκαν στην επίσημη ομάδα εμπειρογνωμόνων. Συναφώς διαπιστώνεται ότι η αιτίαση αυτή είναι απαράδεκτη βάσει του άρθρου 48, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, δεδομένου ότι η προσφεύγουσα την εγείρει για πρώτη φορά με το υπόμνημα απαντήσεως ενώ δεν προκύπτει από νομικά ή πραγματικά στοιχεία που ανέκυψαν κατά τη διαδικασία ούτε αποτελεί ανάπτυξη ισχυρισμού που διατυπώνεται με το δικόγραφο της προσφυγής. Εν πάση περιπτώσει, είναι απορριπτέα διότι η προσφεύγουσα δεν διευκρινίζει κατά τι το αίτημα που υπέβαλε ο πρόεδρος της CEN/TC 51 στην Επιτροπή για τη συμμετοχή, σε σύνοδο που διοργανώθηκε το 1996, προσώπων που χαρακτηρίστηκαν ως εμπειρογνώμονες στα πλαίσια της CEN αποδεικνύει πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως της Επιτροπής.

100 Τέταρτον, η προσφεύγουσα προβάλλει με το υπόμνημα απαντήσεως την έλλειψη διαφάνειας της διαδικασίας θεσπίσεως του προτύπου λόγω της υπάρξεως μη προβλεπομένων ομάδων ad hoc, ιδίως μιας ομάδας ad hoc μελών της CEN/TC 51. Υποστηρίζει ότι η ομάδα αυτή συνήλθε τον Ιούνιο του 1997 και έπαιξε κεντρικό ρόλο στην προετοιμασία του εγγράφου που κατέληξε στην εντολή M/114, την οποία έδωσε η Επιτροπή στη CEN, και από την οποία προήλθε το πρότυπο. Η αιτίαση αυτή είναι όμως απαράδεκτη βάσει του άρθρου 48, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, δεδομένου ότι η προσφεύγουσα την προβάλλει για πρώτη φορά με το υπόμνημα απαντήσεως ενώ δεν προκύπτει από νομικά ή πραγματικά στοιχεία που ανέκυψαν κατά τη διαδικασία ούτε αποτελεί ανάπτυξη ισχυρισμού που διατυπώνεται με το δικόγραφο της προσφυγής. Εν πάση περιπτώσει, είναι απορριπτέα δεδομένου ότι η προσφεύγουσα δεν δίνει καμιά διευκρίνιση για να τη στηρίξει. Πράγματι, δεν διευκρινίζει ούτε τους λόγους για τους οποίους η επιτροπή αυτή έπαιξε κεντρικό ρόλο ούτε τα σχετικά στοιχεία που προσκομίστηκαν με την από 24 Ιουλίου 1997 επιστολή, τη στιγμή μάλιστα που διαπιστώνεται ότι, αφού η εντολή M/114 ανατρέχει στις 28 Μαΐου 1997, ενδεχομένη σύνοδος τον Ιούλιο του 1997 δεν μπορούσε να αφορά την κατάρτισή της. Η προσφεύγουσα δηλώνει ότι δεν γνωρίζει αν ο πρόεδρος της CEN/TC 51 ήταν παρών κατά τη σύνοδο της εν λόγω ομάδας ad hoc, χωρίς να

προκύπτει τι μπορεί να σημαίνει αυτή η απορία. Τέλος, η προσφεύγουσα δεν διευκρινίζει τη σχέση μεταξύ των στοιχείων αυτών και του ισχυρισμού περί ελλείψεως διαφάνειας ικανής να καταστήσει ελαττωματική τη διαδικασία θεσπίσεως του προτύπου από τη CEN.

— Ως προς τον ανοικτό χαρακτήρα της διαδικασίας

101 Η αιτίαση της προσφεύγουσας που προβάλλεται με το υπόμνημα απαντήσεως ότι δηλαδή η Επιτροπή οφείλει να αποδείξει ότι ακολουθήθηκαν πράγματι οι διαδικασίες που εγγυώνται τον ανοικτό χαρακτήρα της διαδικασίας θεσπίσεως του προτύπου, είναι απορριπτέα.

102 Αφενός, όσον αφορά το επιχείρημα ότι η Επιτροπή όφειλε ιδίως να εξετάσει τα κρίσιμα έγγραφα σχετικά με το πρόγραμμα εργασιών της CEN και την προετοιμασία των απαντήσεων των τεχνικών επιτροπών στην εντολή M/114, σύμφωνα με τη νομολογία που παρατίθεται στη σκέψη 59 ανωτέρω, η προσφεύγουσα οφείλει να αποδείξει ότι η Επιτροπή δεν εξέτασε με προσοχή τα στοιχεία που της υπέβαλε. Επιπλέον το επιχείρημα αυτό είναι αστήρικτο δεδομένου ότι η προσφεύγουσα δεν διευκρινίζει κατά τι τα έγγραφα αυτά που δεν εξειδικεύονται αποδεικνύουν ότι η διαδικασία θεσπίσεως του προτύπου δεν υπήρξε ανοικτή.

103 Αφετέρου, η αιτίαση ότι η προσφεύγουσα δεν κλήθηκε να αναπτύξει τα επιχειρήματά της στο πλαίσιο της CEN και καμιά διαδικασία δεν της έδωσε τη δυνατότητα να συμμετάσχει στις συζητήσεις είναι απαράδεκτη, βάσει του άρθρου 48, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, δεδομένου ότι προβάλλεται για πρώτη φορά με το υπόμνημα απαντήσεως ενώ δεν προκύπτει από νομικά ή πραγματικά στοιχεία που ανέκυψαν κατά τη διαδικασία ούτε αποτελεί ανάπτυξη ισχυρισμού που διατυπώνεται με το δικόγραφο της προσφυγής. Εν πάση περιπτώσει, η προσφεύγουσα δεν διευκρινίζει κατά τι η παράλειψη απαντήσεως εκ μέρους της Επιτροπής στις τρεις επιστολές της του Μαΐου και του Ιουνίου 1997, αν υποτεθεί ότι αποδεικνύεται,

καθώς και το παρατεθέν χωρίο της από 7 Μαΐου 1997 επιστολής της, συνιστούν στοιχεία που μαρτυρούν ότι η διαδικασία δεν ήταν ανοικτή και αποδεικνύουν ότι η προσφεύγουσα δεν είχε τη δυνατότητα να διαβιβάσει τις παρατηρήσεις της στη CEN.

104 Βάσει των προεκτεθέντων, διαπιστώνεται ότι η προσφεύγουσα δεν απέδειξε ότι η προσβαλλομένη απόφαση ενέχει πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως καθότι η Επιτροπή κρίνει ότι η διαδικασία θεσπίσεως του προτύπου υπήρξε ανοικτή, μη μεροληπτική και διαφανής. Συνεπώς, η πρώτη αιτίαση πρέπει να απορριφθεί.

β) Επί του ισχυρισμού περί δεσμευτικού χαρακτήρα του προτύπου

Επιχειρήματα των διαδίκων

105 Πρώτον, η προσφεύγουσα αναγνωρίζει ότι το πρότυπο δεν είναι νομικώς δεσμευτικό. Αυτό όμως, παρά την παράγραφο 163 των κατευθυντηρίων γραμμών, είναι άνευ σημασίας για να κριθεί αν το πρότυπο περιορίζει αδικαιολόγητα τον ανταγωνισμό ή την πρόσβαση στην αγορά. Το πραγματικό πρόβλημα έγκειται στον τρόπο κατά τον οποίο το πρότυπο γίνεται αντιληπτό από την αγορά και στον χαρακτήρα του ως de facto δεσμευτικού, διότι ένα πρότυπο που ακολουθείται σε σημείο να κυριαρχεί σε μεγάλο βαθμό στην αγορά καθίσταται εμπόδιο στην πρόσβαση στην αγορά, ανεξαρτήτως των λοιπών διαθεσίμων οδών προσβάσεως. Για να αξιολογήσει τον δεσμευτικό χαρακτήρα του προτύπου, η Επιτροπή όφειλε να εξετάσει τον σχετικό «μικρόκοσμο». Όμως, κατά την προσφεύγουσα, η Επιτροπή δεν επιχείρησε ούτε την παραμικρή ουσιαστική εκτίμηση των αποτελεσμάτων του προτύπου, η δε εξέταση των

αποτελεσμάτων του προτύπου στην προσβαλλομένη απόφαση περιορίστηκε στην εξέταση του δεσμευτικού χαρακτήρα του προτύπου.

106 Πρώτον, τα προϊόντα που καλύπτονται από το πρότυπο δεσπόζουν στη σχετική αγορά του προϊόντος, το πρότυπο κυριαρχεί στην αγορά, η δε διαρθρωτική σύνθεση της αγοράς του προϊόντος είναι τέτοια ώστε η αγορά στηρίζεται στο πρότυπο. Ο σεβασμός του προτύπου συνιστά δηλαδή προϋπόθεση της πωλήσεως τσιμέντου σε σημαντικές ποσότητες. Αντίθετα με τον ισχυρισμό που διατυπώνεται στο σημείο 89 της προσβαλλομένης αποφάσεως, το γεγονός ότι το τσιμέντο Portland υπερισχύει στην Ευρώπη δεν μπορεί να απηχεί απλώς στις προτιμήσεις των καταναλωτών.

107 Δεύτερον, η Επιτροπή αγνόησε την επίδραση του προτύπου επί των κανόνων που διέπουν τις συμβάσεις δημοσίων προμηθειών και έργων (σημείο 88 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Συγκεκριμένα, τα προϊόντα ενός παραγωγού, τα οποία ακόμη και αν φέρουν το σήμα «ΕΚ», μετά τη διαδικασία ευρωπαϊκής τεχνικής εγκρίσεως, δεν ανταποκρίνονται στο πρότυπο, ενδέχεται να αποκλειστούν από τις συμβάσεις δημοσίων προμηθειών ή έργων με μόνο τον λόγο ότι δεν ανταποκρίνονται στο πρότυπο. Η προσφεύγουσα επικαλείται επίσης την ύπαρξη εθνικών νομοθεσιών και στηρίζεται, συναφώς, στους κανόνες περί συνάψεως συμβάσεων δημοσίων προμηθειών που εφαρμόζει η αρχή των σουηδικών αυτοκινητοδρόμων, που συνιστούν αντανάκλαση του προτύπου, και σ' έναν οδηγό, που δημοσιεύθηκε στο Ηνωμένο Βασίλειο, σχετικά με την επιλογή των τσιμέντων, που απορρέει από το κοινό ευρωπαϊκό πρότυπο σκυροδέματος ΕΝ 206-1 : 2000. Κατόπιν αυτού και παρά το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 89/106, διάφορα «συστήματα ελέγχου της οικοδομής» θα έπρεπε να εξετασθούν από τη σκοπιά του άρθρου 81 ΕΚ. Σε μια έκθεση που συντάχθηκε το 2000 για τη ΓΔ «Επιχείρηση», τα συστήματα αυτά εξετάστηκαν σε πέντε χώρες προκειμένου να εντοπιστεί πού και πώς λειτουργούν τα εμπόδια στην πράξη. Τα εμπόδια αυτά επισημάνθηκαν τουλάχιστον εν μέρει πιθανώς τον Μάρτιο του 1996 από το Cembureau στις επιστολές του προς την Επιτροπή. Τα εντοπισθέντα κενά παραμένουν με μόνη διαφορά ότι τα εθνικά πρότυπα αντικαταστάθηκαν από ένα συνθετικό πρότυπο. Συνεπώς, το πρότυπο είναι κυρίαρχο στην αγορά και de facto δεσμευτικό κατά τα αποτελέσματα.

108 Δεύτερον, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η ύπαρξη άλλων εναλλακτικών διαδικασιών για τη λήψη του σήματος «ΕΚ», βάσει των διατάξεων της οδηγίας 89/106, δεν αναιρεί τη διαπίστωση αυτή.

109 Πρώτον, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι το πραγματικό ζήτημα δεν είναι η νομική ικανότητά της να θέσει προϊόντα στην αγορά. Πράγματι, καίτοι είναι αναμφισβήτητο ότι η ευρωπαϊκή τεχνική έγκριση δίνει τα δυνατότητα λήψεως του σήματος «ΕΚ», τα δε προϊόντα που φέρουν το σήμα «ΕΚ» έχουν ισοδύναμο δικαίωμα να διατεθούν στην αγορά, κάθε ένα από τα προϊόντα αυτά δεν έχει κατ' ανάγκη ίση τάξη, παρά το άρθρο 6 της οδηγίας 89/106. Συνεπώς, το γεγονός ότι η Επιτροπή στηρίζεται, στα σημεία 83 έως 85 της προσβαλλομένης αποφάσεως, στην ευρωπαϊκή τεχνική έγκριση για να θεωρήσει ότι το πρότυπο δεν είναι δεσμευτικό συνιστά πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως. Η προσφεύγουσα αμφισβητεί επιπλέον την αποδεικτική αξία του ισχυρισμού ότι έχουν χορηγηθεί εκατοντάδες ευρωπαϊκές τεχνικές εγκρίσεις.

110 Δεύτερον, η διαδικασία λήψεως της ευρωπαϊκής τεχνικής έγκρισης είναι χρονοβόρα, βραδεία, δαπανηρή και αβέβαιης έκβασης, με συνέπεια ότι αυτός ο τρόπος πρόσβασης στην αγορά είναι ασύμφορος. Η προσφεύγουσα επικαλείται συναφώς ένα έγγραφο διαβούλευσης για την αναθεώρηση της οδηγίας 89/106, που προσαρτά στο υπόμνημα απαντήσεως. Επιπλέον, είναι κοινώς δεκτό ότι η ευρωπαϊκή τεχνική έγκριση είναι ένας συμπληρωματικός μηχανισμός μάλλον παρά η κύρια οδός για την απόκτηση του σήματος ΕΚ δυνάμει του άρθρου 8 της οδηγίας 89/106. Συνεπώς η Επιτροπή υπέπεσε σε πλάνη παραλείποντας να εξετάσει το κατά πόσο συμφέρουν οι εναλλακτικοί έναντι του προτύπου τρόποι για την απόκτηση του σήματος «ΕΚ».

111 Τρίτον, η προσφεύγουσα υποστηρίζει με το υπόμνημα απαντήσεως ότι δεν υπάρχει εγγύηση ότι τα προϊόντα της θα λάβουν ευρωπαϊκή τεχνική έγκριση ακόμη και αν ανταποκρίνονται στις βασικές απαιτήσεις της οδηγίας 89/106. Πράγματι, δεν υπάρχει κανένας οδηγός για τα προϊόντα του τσιμέντου και συνεπώς η ευρωπαϊκή τεχνική έγκριση δεν μπορεί να δοθεί παρά μόνο με συμφωνία όλων των εμπλεκομένων οργανισμών ευρωπαϊκής έγκρισης και της Επιτροπής. Επιπλέον, για να χορηγηθεί το σήμα

«ΕΚ» θα πρέπει το προϊόν να λάβει βεβαίωση καταλληλότητας. Όμως το σύστημα βεβαιώσεως καταλληλότητας δεν έχει διευκρινιστεί από την Επιτροπή για προϊόντα που δεν καλύπτονται από τα πρότυπα. Πάντως η προσφεύγουσα δηλώνει ότι δεν αμφισβητεί ότι τα προϊόντα της μπορούν να λάβουν ευρωπαϊκή τεχνική έγκριση.

112 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα επιχειρήματα που αναπτύσσει η προσφεύγουσα.

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

113 Διαπιστώνεται πρώτον ότι δεν αμφισβητείται μεταξύ των διαδίκων ότι το πρότυπο δεν έχει de jure υποχρεωτικό χαρακτήρα.

— Ως προς την εξέταση των αποτελεσμάτων του προτύπου και του χαρακτήρα του ως de facto δεσμευτικού

114 Η προσφεύγουσα αμφισβητεί την προσβαλλομένη απόφαση υποστηρίζοντας ότι η Επιτροπή δεν εξέτασε τα αποτελέσματα του προτύπου το οποίο, λόγω της θέσεώς του στην αγορά, έχει καταστεί de facto δεσμευτικό και συνιστά εμπόδιο στην πρόσβαση στην αγορά. Όμως, η προσφεύγουσα προσάπτει μεν στην Επιτροπή ότι δεν εξέτασε τα αποτελέσματα του προτύπου πλην όμως διαπιστώνεται ότι επαναλαμβάνει βασικά τα επιχειρήματα που ανέπτυξε με την καταγγελία της σχετικά με τον ισχυρισμό περί de facto δεσμευτικού χαρακτήρα του προτύπου και απλώς αμφισβητεί τις απαντήσεις που έδωσε σ' αυτά η προσβαλλομένη απόφαση, στα σημεία 87 έως 89. Επιπλέον πρέπει να θεωρηθεί ότι η προσφεύγουσα δεν προβάλλει κανένα

κρίσιμο νέο στοιχείο για να αντικρούσει τον συλλογισμό και τα συμπεράσματα της Επιτροπής.

115 Πρώτον, η προσφεύγουσα αμφισβητεί την εξήγηση που διατυπώνεται στο σημείο 89 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι δηλαδή το γεγονός ότι το τσιμέντο Portland είναι το περισσότερο πωλούμενο στην Ευρώπη απηχεί απλώς τις προτιμήσεις των αγοραστών τσιμέντου.

116 Όμως, όπως ορθά παρατηρεί η Επιτροπή, η προσφεύγουσα δεν προσκομίζει κανένα στοιχείο για να αποδείξει ότι η κατάσταση στην αγορά μεταβλήθηκε λόγω της θεσπίσεως του προτύπου.

117 Εξάλλου, η προσφεύγουσα απλώς επαναλαμβάνει το επιχείρημα που διατύπωσε με την καταγγελία της, και που στηρίζεται στο γεγονός ότι το μεγαλύτερο μέρος των τσιμέντων που διατίθενται στην αγορά ανταποκρίνονται στο πρότυπο, για να αποδείξει ότι το πρότυπο είναι de facto δεσμευτικό. Συναφώς διαπιστώνεται, αφενός, ότι η προσφεύγουσα δεν διευκρινίζει πως είναι δυνατόν, από το γεγονός ότι τα προϊόντα που ανταποκρίνονται στο πρότυπο αντιπροσωπεύουν πολύ μεγάλο μέρος των τσιμέντων που πωλούνται στην Ευρώπη, να συνάγει το συμπέρασμα ότι το πρότυπο κυριαρχεί στην αγορά η οποία στηρίζεται η ίδια στο πρότυπο. Αφετέρου, η προσφεύγουσα δεν προσκομίζει κανένα στοιχείο που να στηρίζει τον ισχυρισμό της σχετικά με τη δομή της αγοράς του συγκεκριμένου προϊόντος.

118 Κατά συνέπεια, διαπιστώνεται ότι η προσφεύγουσα δεν απέδειξε ότι το σημείο 89 της προσβαλλομένης αποφάσεως ενέχει πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως.

119 Δεύτερον, η προσφεύγουσα επικρίνει το σημείο 88 της προσβαλλομένης αποφάσεως, στην οποία η Επιτροπή διαπιστώνει ότι, αν ορισμένοι κανόνες περί συμβάσεων δημοσίων προμηθειών και έργων αποκλείουν ορισμένα προϊόντα τσιμέντου που φέρουν το σήμα «ΕΚ», μπορούν να αξιολογηθούν από τη σκοπιά της οδηγίας 89/106 μάλλον και όχι από τη σκοπιά των περί ανταγωνισμού κανόνων.

120 Ωστόσο, η προσφεύγουσα επαναλαμβάνει μεν το επιχείρημα που ανέπτυξε με την καταγγελία της, ότι δηλαδή ένα προϊόν, ακόμη και αν φέρει το σήμα «ΕΚ» μετά τη διαδικασία ευρωπαϊκής τεχνικής έγκρισης, μπορεί να αποκλειστεί από συμβάσεις δημοσίων προμηθειών και έργων με μόνη την αιτιολογία ότι δεν ανταποκρίνεται στο πρότυπο, πλην όμως διαπιστώνεται ότι δεν διευκρινίζει κατά τι είναι εσφαλμένη εξήγηση της Επιτροπής και για ποιο λόγο ο φερόμενος αποκλεισμός από την αγορά ενός προϊόντος υπό τις συνθήκες αυτές δεν εμπίπτει στο άρθρο 6 της οδηγίας 89/106. Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι το άρθρο 6 της οδηγίας 89/106, σε συνδυασμό με το άρθρο 4, παράγραφος 2, της ίδιας οδηγίας, προβλέπει ότι τα κράτη μέλη υποχρεούνται να εγκρίνουν τη διάθεση στην αγορά προϊόντων που φέρουν το σήμα «ΕΚ», στα οποία περιλαμβάνονται και αυτά που έχουν λάβει ευρωπαϊκή τεχνική έγκριση. Επιπλέον η προσφεύγουσα αναγνωρίζει ότι το άρθρο 6 της οδηγίας 89/106 εμποδίζει τα κράτη μέλη να παρεμβάλλουν εμπόδια στην ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων που ανταποκρίνονται στις διατάξεις της οδηγίας.

121 Συνεπώς, διαπιστώνεται ότι η προσφεύγουσα δεν απέδειξε ότι το σημείο 88 της προσβαλλομένης αποφάσεως ενέχει πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως.

122 Το συμπέρασμα αυτό δεν αναιρείται από το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι ορισμένες εθνικές ρυθμίσεις αποκλείουν προϊόντα όπως το προϊόν της προσφεύγουσας, χρησιμοποιώντας προδιαγραφές όπως αυτές που περιέχει το πρότυπο. Συναφώς, τα στοιχεία που προσκομίζει η προσφεύγουσα δεν αρκούν για να στηρίξουν το επιχείρημά της. Συγκεκριμένα, στηρίζεται σε διατάξεις που υποστηρίζει ότι εφαρμόζει η σουηδική αρχή των αυτοκινητοδρόμων, χωρίς να διευκρινίζει τη φύση των κανόνων αυτών ούτε τις διατάξεις που στηρίζουν το επιχείρημά της. Εξάλλου, επικαλείται έναν οδηγό για την επιλογή τύπων σκυροδέματος που δημοσιεύει μια εμπορική ένωση στο Ηνωμένο Βασίλειο και όχι δημόσια αρχή, χωρίς να διευκρινίζει πώς η ύπαρξη και το περιεχόμενο του οδηγού αυτού αποδεικνύουν ότι το πρότυπο είναι de facto δεσμευτικό. Εν πάση περιπτώσει, το επιχείρημα αυτό της προσφεύγουσας είναι αλυσιτελές. Ακόμη και αν υπάρχουν εθνικές ρυθμίσεις που αποκλείουν προϊόντα όπως το προϊόν της προσφεύγουσας, χρησιμοποιώντας προδιαγραφές όπως αυτές που περιέχει το πρότυπο, αυτό δεν είναι δεσμευτικό ως εκ της θεσπίσεώς του από τη CEN. Το γεγονός ότι υπάρχουν κράτη μέλη που δεν εφαρμόζουν τους κανόνες της οδηγίας 89/106 εμπίπτει ενδεχομένως στις διατάξεις της οδηγίας αυτής, όπως διαπιστώνεται στη

σκέψη 120 ανωτέρω, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι το πρότυπο εμπίπτει στο άρθρο 81, παράγραφος 1, ΕΚ.

123 Εκτός των κανόνων στους οποίους αναφέρεται η σκέψη 122 ανωτέρω, η προσφεύγουσα δεν προσκομίζει κανένα συγκεκριμένο παράδειγμα εθνικής ρύθμισης σχετικά με το πρότυπο. Όσον αφορά την έκθεση που φέρεται ότι καταρτίσθηκε το 2000 για τη ΓΔ «Επιχείρηση», διαπιστώνεται ότι η προσφεύγουσα προσκόμισε μόνον ένα απόσπασμα δύο σελίδων ενός εγγράφου του οποίου ούτε ο τίτλος ούτε ο αποδέκτης ούτε η ημερομηνία είναι γνωστά και το οποίο δεν αναφέρεται στο πρότυπο. Εξάλλου, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι οι «φραγμοί» που εντοπίζονται στην έκθεση αυτή επισημάνθηκαν, τουλάχιστον εν μέρει και πιθανώς τον Μάρτιο του 1996, με έγγραφο που απηύθυνε το Cembureau στην Επιτροπή. Όμως η προσφεύγουσα δεν διευκρινίζει κατά τι τα έγγραφα αυτά είναι λυσιτελή για να αποδείξει τον χαρακτήρα του προτύπου ως de facto δεσμευτικού.

— Όσον αφορά την ύπαρξη άλλων λύσεων προσβάσεως στην αγορά

124 Η προσφεύγουσα αμφισβητεί το συμπέρασμα της Επιτροπής ότι το πρότυπο δεν έχει δεσμευτικό χαρακτήρα διότι υπάρχουν άλλοι οδοί προσβάσεων στην αγορά, και ειδικότερα η διαδικασία της ευρωπαϊκής τεχνικής έγκρισης. Δεν αποδεικνύει όμως ότι τα σημεία 83 έως 86 της προσβαλλομένης αποφάσεως ενέχουν πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως εκ μέρους της Επιτροπής.

125 Διαπιστώνεται πρώτον ότι η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί το σημείο 82 της προσβαλλομένης αποφάσεως, κατά το οποίο υπάρχουν και άλλοι μηχανισμοί εκτός της συμφωνίας προς το πρότυπο, όπως η ευρωπαϊκή τεχνική έγκριση για την απόκτηση του σήματος «ΕΚ» και την πρόσβαση στην αγορά, σύμφωνα με την οδηγία 89/106.

126 Η προσφεύγουσα όμως ισχυρίζεται ότι, ναι μεν όλα τα προϊόντα που φέρουν το σήμα «ΕΚ» έχουν ισοδύναμο δικαίωμα να διατεθούν στην κοινοτική αγορά, πλην όμως καθένα από τα προϊόντα αυτά δεν έχει οπωσδήποτε την ίδια τάξη. Η προσφεύγουσα όμως δεν διευκρινίζει ποιες είναι οι διαφορές τάξεως των διαφόρων κατηγοριών προϊόντων που θέλουν το σήμα «ΕΚ». Συνεπώς η αιτίαση πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη σύμφωνα με τη νομολογία που παρατίθεται στη σκέψη 43 ανωτέρω. Αν υποτεθεί ότι το επιχείρημα αυτό πρέπει να νοηθεί ως συνδεόμενο με τον ισχυρισμό ότι το πρότυπο κυριαρχεί στην αγορά, έχει απορριφθεί ήδη στις σκέψεις 117 και 118 ανωτέρω.

127 Εν συνεχεία, η προσφεύγουσα αβασίμως υποστηρίζει ότι η Επιτροπή παρέλειψε εσφαλμένα να εξετάσει αν η διαδικασία ευρωπαϊκής τεχνικής έγκρισης αποτελεί συμφέρουσα εναλλακτική οδό. Διαπιστώνεται ότι η Επιτροπή, στο σημείο 86 της προσβαλλομένης αποφάσεως, απαντά στο επιχείρημα αυτό κρίνοντας ότι η διαδικασία ευρωπαϊκής τεχνικής έγκρισης λειτουργεί κατά τον δέοντα τρόπο και συνιστά συνεπώς έναν πρακτικό και αποτελεσματικό τρόπο προσβάσεως στις ευρωπαϊκές αγορές και ότι η προσφεύγουσα δεν έδωσε την παραμικρή λεπτομέρεια ή παράδειγμα όσον αφορά τις δυσχέρειες που προβάλλει. Το επιχείρημα όμως της προσφεύγουσας ότι η διαδικασία είναι ασύμφορη δεν στηρίζεται επαρκώς για να αντικρούσει το συμπέρασμα αυτό. Η προσφεύγουσα στηρίζεται σ' ένα έγγραφο διαβούλευσης ενόψει αναθεώρησης της οδηγίας 89/106. Όμως, το έγγραφο αυτό, που επιπλέον κοινοποιήθηκε στο στάδιο του υπομνήματος απαντήσεως, είναι ένα γενικό ερωτηματολόγιο στο οποίο οι τρίτοι ενδιαφερόμενοι καλούνται να διατυπώσουν σχόλια. Συνεπώς, δεν αποδεικνύει τον ασύμφορο χαρακτήρα της διαδικασίας της ευρωπαϊκής τεχνικής έγκρισης, και μάλιστα ειδικά στον κλάδο των τσιμέντων.

128 Τέλος, η προσφεύγουσα υποστηρίζει με το υπόμνημα απαντήσεως ότι η διαδικασία της ευρωπαϊκής τεχνικής έγκρισης παρουσιάζει δυσκολίες ιδίως λόγω της απουσίας οδηγού και συστήματος βεβαιώσεως καταλληλότητας. Αν υποτεθεί ότι η προσφεύγουσα επιδιώκει να αμφισβητήσει την ίδια την ύπαρξη αυτής της διαδικασίας για τα προϊόντα τσιμέντου, η αιτίαση αυτή πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη κατ' εφαρμογήν του άρθρου 48, παράγραφος 2 του Κανονισμού Διαδικασίας, καθόσον προβάλλεται για πρώτη φορά στο στάδιο του υπομνήματος απαντήσεως και δεν προκύπτει από νομικά ή πραγματικά στοιχεία που ανέκυψαν κατά τη διαδικασία ούτε συνιστά ανάπτυξη αιτίασης που διατυπώθηκε με το δικόγραφο της προσφυγής. Αν η προσφεύγουσα επιδιώκει να υποστηρίξει ότι η διαδικασία ευρωπαϊκής τεχνικής έγκρισης είναι επαχθής, τα επιχειρήματά της δεν στηρίζονται επαρκώς για

να αποδείξουν ότι αυτή η άλλη οδός πρόσβασης στην αγορά δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί. Εν πάση περιπτώσει, διαπιστώνεται ότι η προσφεύγουσα δηλώνει με το υπόμνημα απαντήσεως ότι τα προϊόντα της θα μπορούσαν να λάβουν ευρωπαϊκή τεχνική έγκριση.

129 Βάσει των προεκτεθέντων, διαπιστώνεται ότι η Επιτροπή εξέτασε τα στοιχεία που προσκόμισε η προσφεύγουσα για να αποδείξει ότι το πρότυπο είναι de facto δεσμευτικό. Συνεπώς, η προσφεύγουσα αγνοεί την ανάλυση αυτή προσάπτοντας στην Επιτροπή ότι δεν εξέτασε τα φερόμενα αποτελέσματα του προτύπου. Επιπλέον, διαπιστώνεται ότι η προσφεύγουσα δεν απέδειξε ότι τα σημεία 80 έως 90 της προσβαλλομένης αποφάσεως ενέχουν πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως καθότι η Επιτροπή κρίνει ότι το πρότυπο δεν εμφανίζει δεσμευτικό χαρακτήρα.

130 Κατά συνέπεια, η δεύτερη αιτίαση πρέπει να απορριφθεί.

3. *Επί της τρίτης αιτιάσεως που αφορά την παράλειψη εξετάσεως του προτύπου από τη σκοπιά της οδηγίας 89/106 και τον ισχυρισμό ότι το πρότυπο δεν ανταποκρίνεται στην οδηγία αυτή*

α) Επιχειρήματα των διαδίκων

131 Πρώτον, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η ανάλυση του προτύπου από τη σκοπιά του άρθρου 81 ΕΚ συνεπάγεται την εξέταση του κατά πόσο συνάδει, εκτός από τις κατευθυντήριες γραμμές, προς την οδηγία 89/106. Αν το πρότυπο δεν ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της οδηγίας αυτής, αυτό μπορεί πράγματι να σημαίνει ότι δεν ανταποκρίνεται ούτε στις «θεμελιώδεις νομικές αρχές» της Συνθήκης ΕΚ. Τα πρότυπα που ενδεχομένως δεν ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της οδηγίας 89/106 έχουν αρνητική επίπτωση στην αγορά, παρά τις άλλες διαδικασίες λήψεως του σήματος ΕΚ. Η ανάλυση αυτή είναι περισσότερο αναγκαία οσάκις, όπως εν προκειμένω, το πρότυπο ωφελεί τους κυρίους παραγωγούς στην αγορά των επιδίκων

προϊόντων, εις βάρος των επιχειρήσεων που καινοτομούν. Το Γενικό Δικαστήριο θα πρέπει να αξιολογήσει το κύρος του προτύπου από τη σκοπιά των «θεμελιωδών νομικών αρχών» της Συνθήκης ΕΚ και της οδηγίας 89/106 προκειμένου να κρίνει αν η παράλειψη τέτοιας αξιολόγησης εκ μέρους της Επιτροπής συνιστά πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως. Η προσέγγιση της προσφεύγουσας δεν έρχεται σε αντίθεση με την απόφαση του Πρωτοδικείου της 26ης Ιανουαρίου 2005, Τ-193/02, Piau κατά Επιτροπής (Συλλογή 2005, σ. II-209, σκέψεις 78 και 79).

132 Δεύτερον, το πρότυπο δεν συνάδει προς την οδηγία 89/106, πράγμα που έχει αναγνωρίσει η ΓΔ «Επιχείρηση», διότι έπρεπε να είναι «πρότυπο επιδόσεων», σύμφωνα με το άρθρο 7, παράγραφος 2, της οδηγίας αυτής. Το πρότυπο είναι όμως συγχρόνως «πρότυπο συνθέσεως» και «πρότυπο επιδόσεων» και η Επιτροπή οφείλει να αποδείξει ότι, εν προκειμένω, μπορούσε να θεσπιστεί μόνον ένα «πρότυπο συνθέσεως».

133 Τρίτον, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή δεν αμφισβητεί ότι τα προϊόντα της μπορούν να ικανοποιήσουν τις απαιτήσεις του προτύπου όσον αφορά τις επιδόσεις. Συνεπώς, αν τα προϊόντα της ικανοποιούν τις βασικές απαιτήσεις της οδηγίας 89/106 δεν μπορούν να αποκλεισθούν από το πρότυπο για λόγους διαφορετικούς από αυτούς που απηχούν βασικές απαιτήσεις.

134 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι στο πλαίσιο των διαδικασιών που προβλέπει ο κανονισμός 17, ο οποίος αντικαταστάθηκε από τον κανονισμό 1/2003 δεν μπορεί να επιληφθεί παρά μόνον των καταγγελιών για παραβάσεις των άρθρων 81 ΕΚ και 82 ΕΚ. Δεδομένου ότι μια παράβαση του κοινοτικού δικαίου δεν αποτελεί οπωσδήποτε παράβαση του άρθρου 81 ΕΚ, οι εξουσίες που έχει η Επιτροπή στον τομέα του δικαίου του ανταγωνισμού δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να εξετάζεται κάθε εμπόδιο στο εμπόριο. Επιπλέον, στο πλαίσιο της εξετάσεως προσφυγής ακυρώσεως, το Γενικό Δικαστήριο περιορίζεται να εξετάσει το κύρος της προσβαλλομένης πράξεως. Το Γενικό Δικαστήριο δεν μπορεί να αξιολογήσει το κύρος του προτύπου από τη σκοπιά της οδηγίας 89/106 δεδομένου ότι ο δικαστικός έλεγχος περιορίζεται κατ' ανάγκη στους κανόνες περί ανταγωνισμού. Εν πάση περιπτώσει, τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας ότι το πρότυπο δεν ανταποκρίνεται στην οδηγία 89/106 είναι αλυσιτελή.

β) Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

135 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η ανάλυση του προτύπου βάσει του άρθρου 81 ΕΚ περιλαμβάνει εξέταση του κατά πόσο συμβιβάζεται προς την οδηγία 89/106, ότι η Επιτροπή όφειλε να διενεργήσει την ανάλυση αυτή και ότι το Γενικό Δικαστήριο οφείλει να αξιολογήσει το κύρος του προτύπου από τη σκοπιά των «θεμελιωδών νομικών αρχών» της Συνθήκης ΕΚ και της οδηγίας 89/106.

136 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι η υπό κρίση προσφυγή αφορά τον έλεγχο νομιμότητας της προσβαλλομένης αποφάσεως και όχι του προτύπου. Κατά συνέπεια η αιτίαση της προσφεύγουσας, που βασικά επιδιώκει αξιολόγηση από το Γενικό Δικαστήριο του κύρους του προτύπου από τη σκοπιά των «θεμελιωδών νομικών αρχών» της Συνθήκης ΕΚ και της οδηγίας 89/106, πρέπει να απορριφθεί ως αλυσιτελής.

137 Επιπλέον, διαπιστώνεται ότι η προσβαλλομένη απόφαση εκδόθηκε από την Επιτροπή κατόπιν διαδικασίας η οποία κινήθηκε βάσει καταγγελίας υποβληθείσας σύμφωνα με τον κανονισμό 17. Επομένως, ο δικαστικός έλεγχος της αποφάσεως αυτής πρέπει κατ' ανάγκη να περιοριστεί στους κανόνες ανταγωνισμού όπως αυτοί προκύπτουν από τα άρθρα 81 ΕΚ και 82 ΕΚ και δεν μπορεί, κατά συνέπεια, να επεκταθεί στην τήρηση των άλλων διατάξεων της Συνθήκης ή της οδηγίας 89/106 (βλ., υπό το πνεύμα αυτό, διάταξη του Δικαστηρίου της 23ης Φεβρουαρίου 2006, C-171/05 P, Piau κατά Επιτροπής, δεν έχει δημοσιευθεί στη Συλλογή, σκέψη 58, και απόφαση του Δικαστηρίου της 18ης Ιουλίου 2006, C-519/04 P, Meca-Medina και Majcen κατά Επιτροπής, Συλλογή 2006, σ. I-6991, σκέψη 58).

138 Απ' όλα τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η τρίτη αιτίαση πρέπει να απορριφθεί και, κατά συνέπεια, να απορριφθεί και η προσφυγή στο σύνολό της.

Επί των δικαστικών εξόδων

139 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η προσφεύγουσα ηττήθηκε, πρέπει να καταδικασθεί στα δικαστικά έξοδα της Επιτροπής, σύμφωνα με το αίτημα της τελευταίας.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα)

αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την προσφυγή.

2) Η EMC Development AB φέρει τα δικαστικά της έξοδα καθώς και τα δικαστικά έξοδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Βηλαράς Prek Ciucă

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 12 Μαΐου 2010.

(υπογραφές)

Περιεχόμενα

Το νομικό πλαίσιο ..... II - 1635

A — Η οδηγία 89/106/ΕΟΚ ..... II - 1635

B — Οι κατευθυντήριες γραμμές για την εφαρμογή του άρθρου 81 ΕΚ στις συμφωνίες οριζόντιας συμμετοχής ..... II - 1637

Ιστορικό της διαφοράς ..... II - 1639

A — Παράγοντες της αγοράς τσιμέντου ..... II - 1639

B — Ευρωπαϊκό πρότυπο τσιμέντου ΕΝ 197-1 ..... II - 1640

Γ — Προϊόντα ..... II - 1640

Δ — Διοικητική διαδικασία ..... II - 1641

Ε — Αιτιάσεις της προσφεύγουσας ..... II - 1643

Προσβαλλομένη απόφαση ..... II - 1644

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων ..... II - 1645

Σκεπτικό ..... II - 1646

A — Επί του παραδεκτού ..... II - 1646

1. Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 1646

2. Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου ..... II - 1648

B — Επί της ουσίας ..... II - 1651

1. Προκαταρκτικές παρατηρήσεις ως προς την έκταση των υποχρεώσεων που υπέχει η Επιτροπή κατά την εξέταση καταγγελίας περί παραβάσεως του άρθρου 81 ΕΚ ..... II - 1651

2. Επί της πρώτης και της δεύτερης αιτιάσεως που αφορούν περιπτώσεις πρόδηλης πλάνης εκτιμήσεως ως προς τη διαδικασία θεσπίσεως του προτύπου και ως προς τον μη δεσμευτικό χαρακτήρα του, αντιστοίχως ..... II - 1653

α) Όσον αφορά τη διαδικασία θεσπίσεως του προτύπου ..... II - 1655

Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 1655

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου ..... II - 1659

— Επί του αμερόληπτου χαρακτήρα της διαδικασίας ..... II - 1659

— Ως προς τη διαφάνεια της διαδικασίας ..... II - 1663

— Ως προς τον ανοικτό χαρακτήρα της διαδικασίας ..... II - 1666

β) Επί του ισχυρισμού περί δεσμευτικού χαρακτήρα του προτύπου ..... II - 1667

Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 1667

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου ..... II - 1670

— Ως προς την εξέταση των αποτελεσμάτων του προτύπου και του χαρακτήρα του ως de facto δεσμευτικού ..... II - 1670

— Όσον αφορά την ύπαρξη άλλων λύσεων προσβάσεως στην αγορά . II - 1673

3. Επί της τρίτης αιτιάσεως που αφορά την παράλειψη εξετάσεως του προτύπου από τη σκοπιά της οδηγίας 89/106 και τον ισχυρισμό ότι το πρότυπο δεν ανταποκρίνεται στην οδηγία αυτή ..... II - 1675

α) Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 1675

β) Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου ..... II - 1677

Επί των δικαστικών εξόδων ..... II - 1678